

Kirkens Undervisning

nr. 3 1989

tidsskrift for medarbejdere

Om forsidebilledet

Grafik af Hans-Georg Annies:
Den fortabte søn
Lukas 15,1-2; 11-32

Kirkens Undervisning

tidsskrift for medarbejdere

Nr. 3 1989

- et tidsskrift til medarbejdere om alle former for kirkelig undervisning i teori og praksis.
- inspiration til børne- og familiearbejdet.
- undervisningsmodeller til kirkeårets tekster og centrale kristne temaer.
- forslag til andagter og gudstjenester.
- omtale og anmeldelser af nye undervisningsmaterialer m.m.

Indhold:

Redaktionelt ved Michael Schelde	3
Det gammeltestamentlige guds- begreb ved Kirsten Nielsen	4
Gudsbegrebet i nutidig teologi af Henning Nørhøj	6
Rollespil for konfirmander og unge af David F. Olsson	8+19
Nye Chagall-dias	10
Konfirmandkatalog	1-8
Bibelmime "I østen stiger solen op" ved Lise Gjellerup Koch	20
Nye bøger og materialer	22

VEKSELBØN TIL FORSIDEBILLEDET

oversat af AMBN

Udgivet af Evang. Jugendwerk, Stuttgart

*Herre, din miskundhed rækker til
himlen.*

*Du lader din sol stå op over onde
og gode.*

*Herre, du kender vore veje.
Du kender vor angst og vor tvivl.
Du er der, når natten sænker sig.
Du lader os ikke alene.*

Herre

*Du tvinger ingen ind på din vej.
Du lader hver af os søge sin vej.
Du lader os tage vore egne skridt.
Du glæder dig over hvert sikkert
skridt.*

Herre

*Du indbyder os til din fest.
Du venter, til vi kommer til dig.
Som en Fader forbarmer sig over
sine små,
sådan tager du imod dem,
der giver sig på vej.*

Herre

*Du glæder dig over enhver,
der vender hjem.
Du venter også på dem, som vi
glemmer.
Du inviterer også dem, som vi afviser.
Din godhed er større end vore hjerter.*

Herre

*Herre, vi lever af din tålmodighed.
Vi takker dig. Amen.*

I dette nummer.....

af Kirkens Undervisning er der indlagt et "informationskort", som vi håber at modtage igen i udfyldt stand.

Vi vil nemlig meget gerne løbende informere om egne og andre organisationers og forlags udgivelser til brug i kirkelig undervisning.

Når vi har fået kortet retur, vil vi sende dig et eksemplar af vores hovedkatalog med orientering om nyudgivelser 1989-90, så langt planerne ligger fast.

Hovedkataloget forventes udsendt ultimo oktober.

Såfremt du tidligere har indsendt et tilsvarende kort, behøver du ikke igen at indsende det; men du er meget velkommen til at give det til en interesseret kollega!

Med venlig hilsen
Materialecentralen
Religionspædagogisk Center

**Materialecentralen/
Religionspædagogisk
Center**

RED AKTIONELT

Den narrative teologi og dens konsekvenser for religionspædagogikken og kirkens undervisning er her i slutningen af 80'erne blevet hovedtrenden i skolens og kirkens undervisning. Det er der gode grunde til. For det første har vi her i Danmark den grundtvig-koldske tradition, som vi stadig kan og skal trække på, og for det andet blev ikke mindst skolens religionsundervisning i begyndelsen af 80'erne oplevet som værende mere splittende end samlende.

Men den stærke vægtning af fortællingen som den afgørende formidlingsform i kirkens og skolens undervisning skal holde sig fri af en række skær, såfremt den skal lykkes og få gennemslagskraft.

Vi må her gøre os klart, at tiden i dag er en anden end da de grundtvig-koldske tanker opstod. De grunderfaringer af sammenhæng, fællesskab og dybe indfældethed i natur og kultur, der var datidens, kan vi ikke blot tage for givne i dag. Vi gør selvsagt alle nogle bestemte grunderfaringer af liv og død, ondt og godt, had og kærlighed, men i undervisning og samtale må vi gøre os klart, at allerede hos vore børn får disse grunderfaringer nye former. Sat på spidsen er der gennem det sidste århundrede sket et erfaringsstab for så vidt angår de erfaringer, som kirke og kristendom navnlig knytter til ved, hvilket enhver lærer eller præst selvfølgelig har følt på sin egen krop, og som enhver undervisningsform naturligvis må tage højde for.

Navnlig i en undervisning, der domineres af fortælling som den helt afgørende formidlingsform, skal dette erindres. Det får nemlig betydning for undervisningens form og indhold.

Fortællingen er i al væsentlighed erfaringsbearbejdende, hvorfor den i en tid præget af nye og andre erfaringer ikke kan stå alene. Vi må i lige så høj grad satse på den erfaringskabende undervisning, og her rækker det ikke til blot at satse på klasseundervisning med fortælling. Al undervisning er i udpræget grad afhængig af under hvilke former den forløber, og her kunne man i skolen satse mere på tværfaglighed og lade kristendomsfagets ene time spille med i en række af de andre fag. Her ville fagets indhold ligeledes kunne få kød og blod og blive konkret, hvorved det ikke i samme grad opleves som hjemmehørende i et lukket rum. På samme vis kunne kirkens undervisning af konfirmander brydes op, og fx veksle mellem klasseundervisning og temadage/konfirmandlejre for herigennem at skabe et rum for oplevelser og erfaringer, der ville kunne danne baggrund for kristendommens fortællinger for hele konfirmandsforberedelsen. Vi skal samtidig arbejde videre med nyformuleringer af fortællingernes indhold. Fortællingerne er bygget over bestemte grundsymboler – fx helt/skurk, fader/søn, lys/mørke. Den grundstruktur, der er i enhver fortælling, må vi give en ny dragt, så fortællingerne giver mening, når børn af i dag lytter til dem.

Med en sådan vægtning af såvel oplevelse, handling som indsigt ville fortællingen blive styrket. Det er uomgængeligt, for en kristendomsundervisning kommer ikke uden om fortællingen.

Michael Schelde

Det gammeltestamentariske – de gammeltestamentariske

Af Kirsten Nielsen, Århus

Det sker, at et barn sætter sig hen og tegner Gud. Omhyggeligt bliver det gjort med øjne og ører, med hænder og fødder, og så måske en enkelt sky til at angive at det ikke er et almindeligt menneske, men netop Gud. Og det er der ikke noget underligt i. Barnets måde at tegne Gud på ligner på sin vis Bibelens billeder. I Salme 31 er Gud skildret som en, der er værd at stole på, for Gud kan lytte til menneskers bønner og gribe ind og redde os fra lidelse og nød. Til Bibelens tale om Gud hører også talen om Guds øjne og ører.

Fra bønnen "Fader Vor" er vi fortrolige med billedet af Gud som en far. Men netop denne fortrolighed kan ofte medføre, at vi glemmer, at det begreb vi gør os om Gud ikke er et signalement, men et billede.

Når vi bruger billeder, tænker vi som oftest på den lighed, billedet udtrykker. Med Gud er det som med en far, der har to sønner. Gud ligner en far. Men ordet "ligner" afslører, at Gud ikke er identisk med en far. Der er forskel, og det er netop disse forskelle, som vi nemt overser.

At Det gamle Testamente taler om Gud i forskellige billeder viser, at forfatterne meget vel vidste, at billedet af en far både rummer lighed og forskel. Det slår ikke til, når der skal siges noget rammende om Gud.

Gud kan derfor også beskrives i billedet af en mor. Profeten Jesaja kan sige til Israel: "Glemmer en kvinde sit diende barn? Glemmer en mor det barn, hun fødte? Selv om de skulle glemme, glemmer jeg ikke dig. Nej, jeg har tegnet dig i mine hænder, dine

mure har jeg altid for øje." Jes 49,15-16. En kvinde har vel sit barn tegnet i sit hjerte; Gud er så meget mor for Sion, at byens mure er tegnet i Guds hånd.

Billedet af en far slår ikke til, billedet af en mor slår heller ikke til. Gud er ikke kun som forældre over for børnene, Gud er også som kongen over for sine undersåtter, dommeren over for den anklagede, hyrden over for fårene osv. osv.

Fælles for disse billeder er, at det er personbilleder, der viser ikke blot en nær forbindelse, men også afhængighed.

Det er det samme, der kommer til udtryk i et andet billede, som vi møder såvel i Det gamle som i Det nye Testamente: Gud som vingårdsmanden og folket som en vingård. Hvis ikke vingårdsmanden passer sin vingård, kommer der aldrig god frugt ud af den. Nu bruger Det gamle Testamente mange forskellige plantebilleder om Israels folk, men yndlingsbilledet er nok vinstokken.

Spørger man i dag en israeler, hvad han kalder sig selv, vil han måske også nævne et plantenavn og sige: jeg er en sabra. En sabra er en kaktus, og når den er valgt som billede, skyldes det, at kaktussen er hårdhudet og pigget udadtil og sød i sin kerne. På den måde oplever den moderne israeler sig selv. Der er meget stor forskel på at forstå sig selv som en kaktus og som en vinstok. Der er vingårdsmanden til forskel. Vinstokken er nemlig en plante, der kræver den mest omhyggelige pasning. Jeg har engang fået at vide af en vinbonde i Moseldalen, at en god vinbonde skal hvert år gå 7 gange rundt om hver enkelt vinstok

mentlige gudsbegreb mentlige gudsbilleder

for at grave om den, gøde den, beskære den, og hvad der ellers skal til, inden druerne kan presses til vin, og vinstockens opgave dermed er opfyldt.

Når Gammel Testamente kalder Gud en vingårdsmand, er det derfor en væsentlig pointe, at uden ham kan vinstocken, dvs. folket ikke leve som det er skabt til at leve.

Men personbilledet er heller ikke tilstrækkeligt, når der skal tales om Gud. Faktisk bruger GT alle de fire elementer som Gudsbilleder. Med Gud er det som med ild og vand, luft og jord. Tænk på Moses' kaldelse i 2. Mos. 3, hvor Moses møder Gud i den brændende tornebusk. Med Gud er det som med ilden. Eller på det sted i profeten Jeremjas Bog, hvor Gud klager: "De har forladt mig, en kilde med levende vand, og de har udhugget brønde, brønde, der slår revner og ikke kan holde vand." Jer. 2,13.

Også luften som element er anvendt som Gudsbillede. Gud er som den vældige storm. På hebraisk bruges samme ord for vinden og ånden. Vi kan derfor ikke afgøre endeligt, om forfatteren til den første skabelsesberetning, der skrev, at Guds ruah var over vandene, mente, at Guds storm piskede hen over vandene, eller at det var Guds ånd, der svævede over vandene. Måske har forfatteren slet ikke følt nogen modsætning, sådan som vi gør. For ham var stormen et billede på Guds nærvær ved skabelsen.

Jorden, det fjerde og mest stabile af elementerne, møder os i GTs gudsbillede i form af klippen, den fastest tænkelige form for jord. "Kun hos Gud får jeg ro, fra ham kommer mit håb. Kun han er min klippe og redning, min borg, så jeg ikke vakler."

Salme 62,6-7.

Personbilleder og elementarbilleder står side om side med dyrebilleder. Gud kan skildres som en løve, der sønderriver sit eget folk, når profeten Hosea siger: "For jeg er som en løve for Efraim, som en ungløve for Judas hus. Det er mig, der sønderriver, jeg slæber byttet bort, ingen kan redde det." Hos. 5,14. Men dette billede får ikke lov at stå alene. Straks efter følger folkets svar: "Lad os vende tilbage til Herren; han har sønderrivet, men han vil helbrede os, han har slået, men han vil læge os." Hos. 6,1. Gud skildres her i billedet af en hyrde, hvis opgave bl.a. består i at være læge for sin hjord.

Ved at kombinere billedet af løven, der sønderriver, og hyrden, der heler, bliver Det gamle Testamente i stand til at kombinere sider af Gud, som ikke kan bringes på en logisk formel. GT er ikke i tvivl om, at Gud er verdens herre. Men betyder det også, at det onde stammer fra Gud? Det spørgsmål er svært at besvare teoretisk og logisk. Men det er muligt gennem forskellige billeder at vise facetter i Guds væsen. Netop gennem billeder er det muligt at sige mere end det ikke-billedlige sprog formår.

Skal vi undersøge det gammeltestamentlige gudsbegreb, gør vi derfor klogt i ikke at lede efter abstrakte begreber, filosofiske definitioner eller lignende, men efter mange forskellige billeder, der hver især siger noget om lighed, men alle fastholder, at der også er forskelle. For ligesom himlenes himle ikke kan rumme Gud if. kong Salomo, således kan sproget heller ikke afgrænse, hvem eller hvad Gud er.

"Guds ånd svæver over vandene..."
Skabelsen sker af en personlig Gud.
Kobberstik af Johannes Sadeler ca. år 1600.

Af Henning Nørhøj, Rønne

Gudsbegrebet

Afmytologiseringen – Bultmann

Lad os begynde med den store tyske teolog *Rudolf Bultmann*. Det er vist nok Søren Kierkegaard, der har formuleret ordet om, at *Ny Testamente skal læses som brevet til den elskede*. Det brev er af en eller anden grund skrevet på et for os fremmed sprog med mærkelige og fremmedartede forestillinger, som vi ikke ærligt kan til egne os. Men da det er brevet til den elskede, standser kærligheden i sin opfindsomhed ikke, før det alligevel er helt forstået. Det er netop Bultmanns udgangspunkt. Som fagteolog og videnskabsmand arbejdede han i netop en menneskealder med at nå ind i en forståelse af *Ny Testamente*. Han ville høre, hvad det havde at sige mennesker i dag. Det var for ham ikke blot et kildeskrift om kristendommens oprindelse eller grundlag for en kristen lære. Nej, han ville se *Ny Testamente som eksistenstyding*. Men den sprogdragt og det verdensbillede, som den nytestamentlige tekst er udtrykt i, er netop en hindring for en sand forståelse af dens budskab. Han vil fjerne denne falske anstødssten, denne barriere for vores forståelse af *Ny Testamente*. Bultmann kalder det *afmytologisering*. Det er en metode, som skal løse vores forståelsesproblem som moderne, sækulariserede mennesker.

I sin lille bog "*Jesus Kristus og mytologi*" skriver Bultmann:

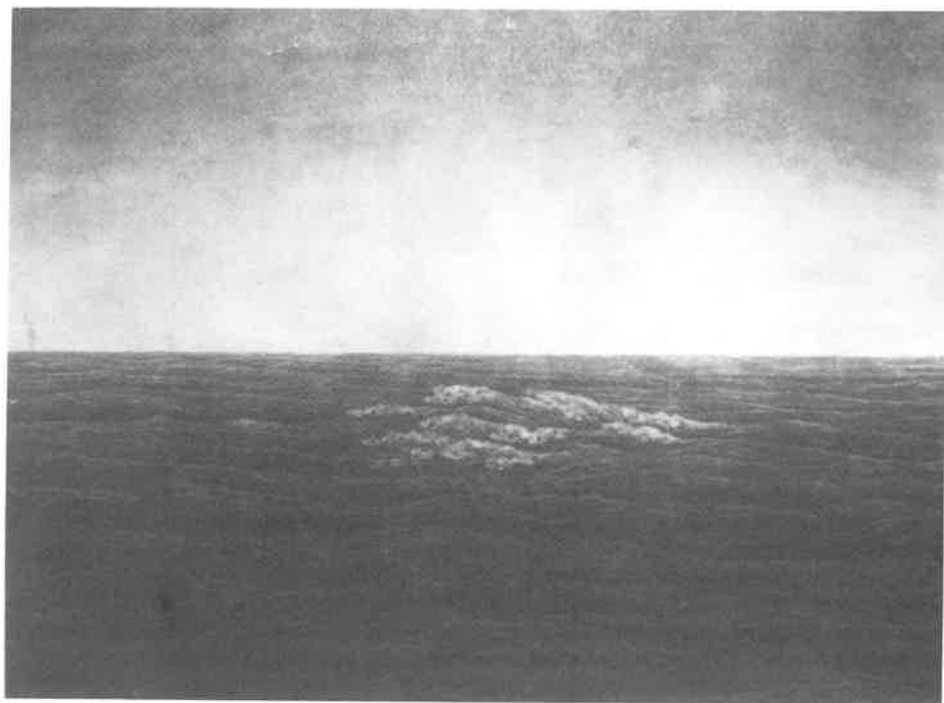
"Ifølge den mytologiske tænkning bor Gud i himlen. Hvad betyder dette udsagn? Meningen er ganske enkel: Det bliver på en grov måde udtrykt, at Gud er uden for verden, at han er transcendent. Den måde at tænke på, der end ikke er i stand til at udtrykke den abstrakte idé om transcendenten, udtrykker sin hensigt i rummets kategori. Man forestiller sig den transcendent Gud som rumligt meget langt borte, langt over verden: thi over verden er stjernernes verden, lysets verden, som gør menneskers liv lyst og lykkeligt. Når den mytologiske tænkning danner forestillingen om helvede, udtrykker den idéen om det ondes transcendent som den uhyre magt, der atter og atter hjem søger menneskeheden. Stedet for helvede og for de mennesker, der er grebet af helvede, er under jorden, i mørket.

Det moderne menneske kan ikke længere antage disse mytologiske forestillinger om himmel og helvede. Thi for den videnskabelige tænkning har talen om "foroven" og "forneden" i universet mistet enhver betydning, men tanken om Gud og det ondes transcendent er stadigvæk betydningsfuld."

Bultmann søger nu efter det sprog, som er det moderne menneskes, og som kan videregive det nytestamentli-

ge budskab i en for moderne mennesker forståelig form. Han griber her til den filosofiske eksistentialisme og dens sprog. Evangeliet kommer derved til at handle om mit valg, min eksistenssituation, mit forhold til næsten, den uendelige fordring om næstekærlighed, tilgivelsen, som i ethvert nu stiller mig i afgørelsens situation, i valgets situation, hvor jeg må tage stilling til et egenligt liv.

Selve ordet *Gud* afmytologiserer Bultmann ikke; hvilket da også har ført til kritik af ham for inkonsekvens. Som begrundelse for sit afmytologiseringsprogram fremhæver Bultmann i øvrigt, at det tager sin begyndelse allerede i evangelierne selv – først og fremmest i Johannesevangeliet, hvor Jesus taler om sig selv som livet og sandheden. Men i øvrigt henviser han til *Luthers lære om retfærdiggørelsen ved troen alene*. For ligesom Luther krævede troen, tilliden til Guds tilgivende kærlighed uden sikkerhed i menneskers præstationer, sådan må det moderne menneske også tro evangeliet uden støtte i et verdensbillede, der forlængst er passé. Afmytologiseringen tilintetgør ethvert krav om sikkerhed: "Den der vil tro på Gud, må vide, at han selv så at sige står i et tomrum. Den, der opgiver enhver form for sikkerhed, skal finde sand sikkerhed."

Skabelsen er en proces, den frembringer sig selv. Gud er ikke længere til. Efter maleri af Casper David Friedrich 19. årh.

nutidig teologi

Paul Tillich – Gud er dyb

Paul Tillich blev født i 1886, deltog i 1. verdenskrig, og som en af de første ikke-jødiske universitetfolk blev han i 1933 afsat og måtte emigrere til USA. Hans deltagelse i 1. verdenskrig som feltpræst fyldte ham med en følelse af at være vidne til ikke bare et militært sammenbrud, men også et kulturelt. Alting måtte formuleres påny. Også kirkens forkyndelse. Den kirkelige prædiken når ikke længere mennesker i vor tid, er det hans overbevisning – fordi de teologiske begreber ikke længere svarer til nutidsmenneskers situation. Ordene er blevet problematiske. Vi står med andre ord over for et sprog-problem. "Du må redde begreber, før du kan redde mennesker", kan han sige. Spørgsmålet må være, om et overlevet religiøst begreb endnu har noget at sige os eller ikke: Gud og Kristus, Ånd og kirke, synd og tilgivelse, tro, kærlighed, håb, evigt liv og Guds rige. Ved hver af disse ord må vi spørge os selv, om det rører ved vort liv, ved vores væren-til, om det endnu har noget at sige os, som ubetinget kommer os ved, og så afgøre om vi vil opgive det eller lade det vække os til nyt liv. Over for den fuldstændige mangel på mening i de religiøse ord foreslog Tillich engang, at kirken skulle udstede et forbud mod at bruge sine tilvante begreber i

30 år. Det mente han selvfølgelig først og fremmest symbolsk, men tilbage bliver for teologien, at den må nytolke de bibelske begreber påny og så forståeligt som muligt eller erstatte dem med andre. Teologien må opbygge et nyt sprog – ikke for at erstatte Biblens og liturgiens sprog med et moderne – for det vil altid mislykkes – men for netop at tilbageerobre de gamle ord og gøre dem forståelige i en ny tid.

For Tillich gælder det om at forstå og nyformulere den overvældende magt, der ligger i ordet "gud" – for at dette ord ikke skal devalueres, nedskrives og misbruges. Han bruger derfor hellere udtryk som "*væren selv*", "*værens grund og mening*". Eller også taler han om "dybet", det "absolutte" og det "ubetingede". Det er for ham ikke erstatningsbegreber, men en nøgle til at åbne den lukkede dør til det allerhelligeste i navnet Gud.

Når mennesket spørger efter sandheden i dets liv, så spørger det i vikeligheden efter den magt, som står imod tomheden, synden, skylden, meningsløsheden og døden. Denne tilværelsens magt kalder Tillich "Gud". Den, som spørger efter virkelighedens sande dybde og mening, han spørger uden, han måske selv ved det, efter Gud. Tillich siger det selv således: "Navnet på dette uendelige dyb og denne uudtømmelige grund for al væ-

ren er Gud. Dette dyb er, hvad ordet Gud betyder, og hvis dette ord ikke betyder noget videre for Dem, så oversæt det og tal om dybderne i Deres liv, om kilden til Deres væren, om det, der ligger Dem dybest på sinde, om det, De uden videre og uden noget forbehold tager alvorligt ... Måske må De, for at kunne gøre det, glemme alt det fastslåede, De har lært om Gud, måske endog selve ordet. For hvis De ved, at ordet Gud betyder dyb, ved De meget om ham. Så kan De ikke kalde Dem selv ateist eller ikke troende, for De kan ikke tænke og sige: Livet har ingen dybde! Livet selv er overfladisk! Selve tilværelsen er kun overflade! Hvis De kunne sige det i fuldt alvor, ville De være ateist, men ellers er De det ikke. Den, der kender til dybder, kender til Gud."

For at udtrykke hvem Gud er, og hvor mennesket møder ham, erstatter Tillich det traditionelle begreb "Højhed" med begrebet "dyb". Dvs., at Gud ikke er over al virkelighed i verden, men som den magt, der er i al virkelighed. Den, som spørger efter Gud, skal ikke vende sig bort fra verden og stirre op i en himmel, men må i stedet se dybere ind i sin verden, ind i sin egen eksistens.

Velfærds- samfundet

En måde hvorpå man kan
tage vare på sin næste eller
slippe for sin næste?

En indleder: – Vi lever i et samfund med verdens bedste levestandard. Der tales meget om tryghed, velstand, menneskeværd. Men hvordan er det i virkeligheden? Hvorfor har vi så mange mennesker som er ensomme og isolerede, som bedøver sig med sprit, narkotika osv? Har vi skabt dette samfund, fordi vi føler kærlighed og ansvar for vor næste, eller har vi kun været smarte og skabt det hele for at slippe for vor næste. Vi vil nu se en sketch som kan gi' os stof til eftertanke. I, som ser på, er også med. I er en gruppe turister på besøg i København. Her kommer en guide, som kan alt om Danmark. Mine damer og herrer – Mr. Danmark!

Mr. Danmark (kommer frem foran gruppen med hurtige skridt, han har et stort navneskilt på, hvor der står Mr. Danmark, han har et dansk flag i hatten, er højroset og selvsikker).

– Welcome to Denmark, Yes, I think so. Welcome to Denmark. Det er med glæde, jeg tager imod jer her i dag, I, som kommer fra andre lande, – lande, som måske ikke er lige så heldige som vi er her i Danmark. Jeg vil benytte lejligheden til at fortælle lidt om vore

fordele. Som I sikkert allerede ved, har Danmark verdens højeste levestandard. Vores middelindkomst ligger højere end i noget andet land i Europa.

(En fuld mand er kommet hen til Mr. Danmark).

Fullerten: – Du, jeg vil gerne snakke med dig.

Mr. Danmark: – ...Vore sociale fordele er de mest omfattende og velfungerende i verden. Her i Danmark...

Fullerten: – Hør du, jeg vil gerne snakke med dig.

Mr. Danmark: – Kan du ikke se, jeg er optaget (taler igen til turisterne). – Vi har her i Danmark...

Fullerten: – Må jeg ikke snakke med dig bare et lille øjeblik?

Mr. Danmark (irriteret): – Fatter du ingenting. Jeg er her for at tale til de udenlandske turister. Desuden tror jeg, du er drukken. Du behøver hjælp. Du skulle måske på et herberg.

Fullerten: – Hjælp? Herberg?... Der findes ikke det herberg, som jeg ikke har været på... Men du, kan jeg ikke bare få lov at snakke lidt med dig?

SKETCH AF DAVID F. OLSSON

Oversættelse:
Kirsten Heldt Nielsen

Mr. Danmark: – Men hvad med Lænken?

Fullerten: – Jeg og Lænken er gamle venner... Jeg vil bare...

Mr. Danmark: – Men det vagthavende ambulatorium, ring til dem på 47 00 14, så får du hjælp.

Fullerten: – Vagthavende ambulatorium – vagthavende læge – vagthavende præst – Nikolaj Tjenesten. Jeg har snakket med dem alle, men jeg vil snakke med DIG!

Mr. Danmark: – Der er en telefon på den anden side af torvet (han skubber let, men bestemt til fullerten). Du kan nemt finde den. Over for Supermarkedet.

Fullerten: – Men, men.....

Mr. Danmark: – Lige over for Supermarkedet, 47 00 14, vagthavende ambulatorie. (Fullerten vandrer bort, men ikke i den retning, som mr. Danmark har peget).

Mr. Danmark (med et smil): – Ja, vi har også svage mennesker. Men vi har gode forhold, både for de stærke og de svage. Her i Danmark er alt så godt ordnet, at ingen behøver at ople-

ve...(En mand med typisk sydlandsk udseende er kommet hen til mr. Danmark og afbryder med en typisk udenlandsk accent.)

Rosini: – Undskyld, jeg hedder Rosini. Jeg...

Mr. Danmark: – Jeg er meget ked af det, men jeg er optaget lige nu.

Rosini: – Jeg er udlænding. Jeg vil vide noget om danske traditioner. Jeg arbejder her, men jeg ikke ved de danske traditioner.

Mr. Danmark: – Arbejder du her? Har du arbejdstilladelse?

Rosini: – Jeg har arbejdstilladelse.

Mr. Danmark (ivrigt rystende Rosinis hånd): – Du er velkommen!

Rosini: – Tak, mange tak, men...

Mr. Danmark: – Har du et sted at bo?

Rosini: – Ja, jeg har.

Mr. Danmark (som igen ryster Rosinis hånd): – Du er velkommen. Men du bør tale med indvandrerkontoret.

Rosini: – Indvandrerkontoret?... Jeg vil tale med et venligt menneske. Jeg vil vide noget om traditioner.

Mr. Danmark: – Indvandrerkontoret... (han tænker efter et øjeblik. Lad mig nu se... Nu har jeg det... Lige ud ad gaden her, når du kommer til Dronningensgade så gå til venstre. Så skal du ca. tre gader frem, og så ligger det på højre side. Nr. 23 tror jeg, det er.

Rosini: – Jeg ved, hvor indvandrerkontoret er. Men jeg vil tale...

Mr. Danmark (peger og skubber let til Rosini): – Indvandrerkontoret. Nr. 23. (Rosini går ikke i den retning, men ud til publikum).

Mr. Danmark (atter til turisterne): – Ja, her i Danmark har vi tusindvis af udlændinge, som kommer hertil for at få bedre levevilkår. Det er med glæde, vi tager imod disse gæster, som kan hjælpe os med at opretholde vores høje standard. Her får en udlænding samme rettigheder, samme... (en dreng i trettenårsalderen er kommet ind mellem publikum og vinker ivrigt til mr. Danmark, som bliver forstyrret af det) ...samme ...fordele som en-

hver dansk. Det er af grundlæggende ...at menneskeværdien i vort land... (drengen kommer hen til mr. Danmark).

Jens: – Hej, far!

Jens: – Du praler med Danmark igen hva'! Men jeg ville spørge dig om en ting. Om man...

Mr. Danmark (meget irriteret): – Hvorfor er du ikke på ungdomsgården? Samfundet bruger millioner på en ungdomsgård, og så bruger du den ikke! Føler du ingen taknemmelighed?

Jens: – Jeg ville bare...

Mr. Danmark: – Gå hen på ungdomsgården. Spil bordtennis eller noget andet. (Jens går bort i en anden retning, end mr. Danmark peger).

Mr. Danmark (igen til turisterne): – Ja, her har ungdommen det sandelig godt. Her i Danmark satser vi på ungdommen. Tre millioner for en ungdomsgård. Ja, her i Danmark... selv om alt ikke er perfekt, er vi kommet ganske langt med at ordne for vore borgere. (En gammel mand er kommet hen til mr. Danmark).

Onkel Svend: – Hej Kalle. Jeg har ledt efter dig alle vegne.

Mr. Danmark: – Hej onkel Svend, hyggeligt at se dig igen. Men hør du, jeg er lidt optaget nu. Kan du ikke...

Onkel Svend: – Du og jeg må snakke lidt, forstår du.

Mr. Danmark: – Men ikke nu, jeg... og hvorfor er du ikke på alderdomshjemmet? Der har du det godt, sammen med dine jævnaldrende. Der er det...

Onkel Svend (lægger armen omkring mr. Danmark): – Kalle, jeg vil snakke med dig om nogle åndelige ting... jeg...

Mr. Danmark: – Åndelige ting?

Onkel Svend: – Ja, åndelige ting. Nu, da jeg er blevet pensioneret, har jeg fået tid til at spekulere lidt over tingene...

Mr. Danmark: – Men ved du hvad onkel Svend. Du bør tale med en præst. Forstår du ikke, at vi har folkekirken til at klare de åndelige ting, veluddannede præster og sognets kirke, som forresten er nyrenoveret for 400.000. Den er blevet meget flot, har jeg hørt. Kirken ligger lige fremme på venstre side... men du ved selvfølgelig, hvor kirken ligger.

Onkel Svend: – Nej! Jeg vil tale med dig om åndelige ting. Kan du og jeg ikke gå hen og bede sammen...

Mr. Danmark: – Bede! Bede! (Han er meget nervøs, ser på uret og forklarer gruppen og onkel Svend): – Hør, jeg skal møde en ny gruppe i Kastrup om en time, tak skal I have, jeg håber, I har haft et hyggeligt ophold her i vort land, ikke sandt onkel Svend? Farvel, Goodby! (han løber afsted. Onkel Svend går langsomt ud af scenen).

42 dias Marc Chagalls glasmalerier fra Mainz

Stephanskirken i Mainz kan føres tilbage til omkr. år 990, da der på tilskyndelse af ærkebiskoppen i Mainz, Willigis, opførtes en dobbeltkoret basilika i før-romansk stil. Kirken indviedes til at være et sted, hvor der skulle bedes for fred i riget. Efter en større ombygning i 1200-tallet i gotisk stil fik kirkerummet 19 store vinduer, der gennemstrømmes af et stærkt lys, hvilket yderligere forstærkes på grund af kirkens beliggenhed på et højdedrag. Her findes derfor de bedst tænkelige lysforhold for glasmalerier.

Under 2. verdenskrig beskadigedes kirken slemt; og i den første efterkrigstid blev den kun nødtørftigt istandsat, så yderligere forfald blev undgået. Da man senere ville skride til en gennemgribende restaurering, viste det sig imidlertid i begyndelsen af 1973, at efterkrigstidens glarmesterarbejde helt måtte fjernes, for at det nødvendige arbejde ved murværket kunne komme til udførelse. Vinduerne skulle altså have helt nye ruder; og derved opstod den tanke, at man ved vinduernes fornyelse burde tilføre kirken et moderne kunstværk i pagt med kirkens gotiske arkitektur.

*Herrens lidende tjener, Kristus
Maria med barnet*

Abrahams måltid med englene

Kirkens oprindelige bestemmelse til at tjene freden blev da draget ind i overvejelserne. Hvorledes kunne denne gamle bestemmelse få aktuel betydning for moderne mennesker? Der var to forhold, der begge forekom afgørende i Mainz.

For det første måtte det nye kunstværk, efter Hitlertidens forbrydelser mod det jødiske folk, udtrykke samhørighed mellem jøder og kristne. For det andet måtte der i den tyske by Mainz, så nær ved Frankrig, som i historiens løb har oplevet talrige fjendtlige sammenstød, men også megen berigende kulturel udveksling, udtrykkes ønske om tysk-fransk venskab og samhørighed tværs over landegrænsen. Samhørighed mellem jøder og kristne, mellem tyske og franske blev da de forhold, i hvilke man søgte at aktualisere kirkens ældgamle bestemmelse. Dette kunne kun udtrykkes i Bibelens evigt gyldige budskab om fred. Marc Chagall forekom da at være den nulevende kunster, der bedst kunne bringe alt dette til udtryk. Hans dybtskuende bibelske orientering var velkendt, og hans jødiske afstamning forenet med hans kærlig-

hed til hans nye fædreland, Frankrig, gjorde ham selvskreven til opgaven. Men han var på dette tidspunkt næsten 86 år gammel. Alligevel gik Marc Chagall i 1973 i gang med arbejdet. I en alder af 97 år færdiggjorde han de sidste glasmalerier. Alle glasmalerier er præget af Chagall's sikre farvesans, hvor navnlig valget af de mange blå nuancer falder i øjnene. For Chagall er den blå farve himlens farve, men det er også det uendeliges farve, Gudsmysteriets farve, der leder til meditation og skaber indre ro. I billedvalget har Chagall såvel villet fremdrage hændelser fra det gamle testamente som fra det nye. Det drejer sig om pagtslutningen og frelseshistorien. I tværskibsvinduerne har Chagall givet glasmalerierne et utal af blålige farvenuancer, der skulle føre frem til de centrale glasmalerier som en forberedelsens forhal.

Marc Chagalls glasmalerier i Stephanskirken fremstår da som et afsluttet hele; et værk, hvis mange billeder, symboler og farver disse dias giver os mulighed for at lade os inspirere. Billederne vil kunne anvendes i konfirmandundervisningen.

☐ Marc Chagalls glasmalerier i Stephanskirken i Mainz.

42 dias med teksthæfte kr. 450,00

**Materialecentralen/
Religionspædagogisk
Center**

Konfirmand 1990

Religionspædagogisk Center

Frederiksberg Allé 10A, 1820 Frederiksberg C. Tlf. 31 24 92 50

"Du har nok hørt om det – Du har måske endda tænkt over det – men du er sikkert ikke helt klar over, hvad det egentlig er, og du er måske også usikker på, om det er noget for dig.

KONFIRMATIONSFORBEREDELSE hedder det officielt – GÅ TIL PRÆST plejer man at kalde det – men det er det samme.

Og det betyder, at du skal have nogle timer hver uge sammen med din præst i den kommende vinter, for at du kan blive konfirmeret til næste år. Her får din præst mulighed for at fortælle dig noget om, hvad det i dag vil sige at være døbt.

Konfirmationsforberedelsen er ikke timer som henne i skolen, for den drejer sig ikke bare om at lære noget, men også om at være noget!

Hvem er jeg? – Hvem er vi? – du'r jeg til noget? – Er der mon nogen, der kan li' mig, sådan som jeg rigtigt er? – Er der en Gud? – Hvem er Jesus, og hvad ville han? – Har det nogen betydning for mig? – Det er nogle af de spørgsmål, vi skal tage op i timerne – og hvem ved: Måske finder vi sammen et sted, hvor jorden kan bære – i en tid, som ellers er præget af, at det er meget svært at finde et fast ståsted."

Fra pjecen

☐ **Konfirmation/At gå til præst – hvad er det?**

Af Finn Dyrhagen

pr. stk. kr. 4,00

Med dette katalog vil vi gerne præsentere nogle nyheder og komme med nogle forslag til undervisningsmaterialer til konfirmationsforberedelsen.

Kataloget indeholder deciderede undervisningsmaterialer, bøger, film, overheadtransparanter, video og dias, og vi håber, at der blandt disse forslag vil være et og andet, der er anvendeligt i dit undervisningsforløb.

Alt i dette katalog kan leveres direkte fra os. Vore egne udgivelser leverer vi naturligvis portofrit, med undtagelse af de titler, som findes i udlejning (film, dias etc.).

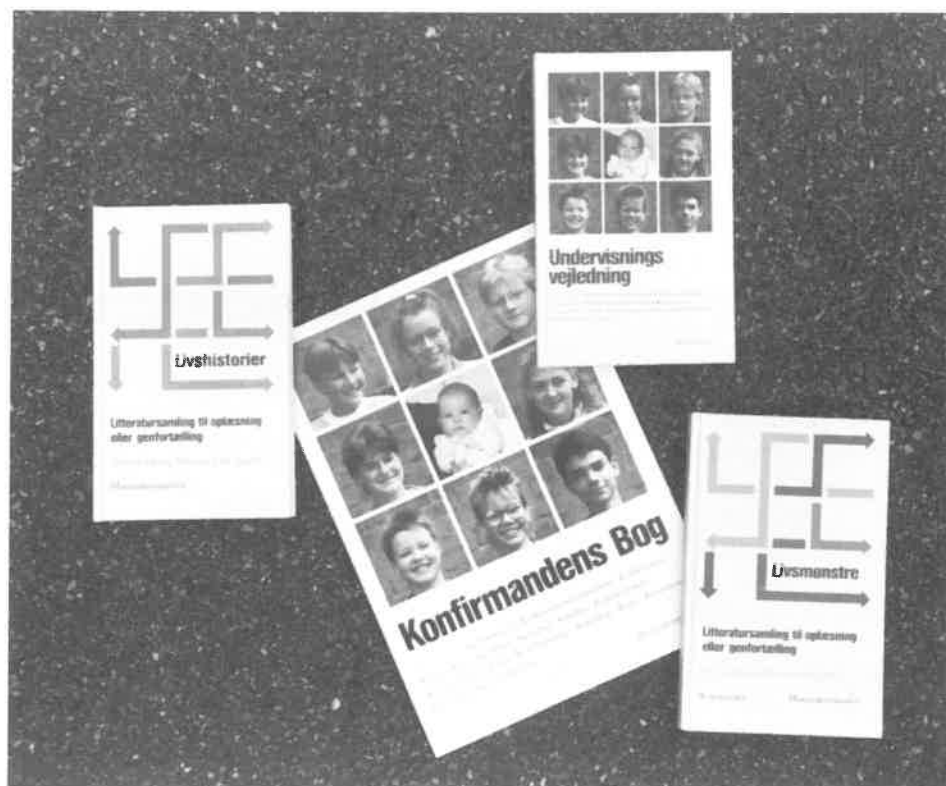
Hvis du leder forgæves i kataloget efter en god idé til et konkret emne, er du naturligvis meget velkommen til at ringe til os, og vi vil forsøge at hjælpe dig så godt som muligt.

God sæson!

Konfirmandundervisningsmaterialer – undervisningssystemer og temabøger

K-materialet af Søren Lodberg Hvas og Erik Ågård, Materialecentralen. K-materialet udkom første gang i 1985 og blev hurtigt det mest anvendte konfirmand-undervisningsmateriale i Danmark. Det skyldes givetvis først og fremmest tre forhold: at K-materialet ikke er en traditionel lærebog i kristendom, men en collage af korte tekster og spændende billeder, at K-materialet giver en enestående frihed i undervisningen, fordi det ikke binder til bestemte teologiske holdninger og endelig, at K-materialet giver en god støtte til undervisningen med en veltilrettelagt undervisningsvejledning og litteratursamling. Men nu er K-materialet blevet endnu bedre. Forfatterens egne og brugernes erfaringer med materialet har resulteret i en ny, revideret udgave:

- ☐ **Konfirmandens bog** er blevet forbedret på en række punkter: en række billeder er blevet udskiftet, en række tekster er blevet udskiftet eller bearbejdet. Layout'et er også blevet forbedret. kr. 96,00
 - ☐ **Undervisningsvejledningen** er ligeledes blevet ændret. I overensstemmelse med ændringerne i "Konfirmandens bog" indeholder den billedtolkninger til det nye billedstof, metodiske forslag til de nye tekster, forenklinger af nogle undervisningsafsnit, styrkelse af andre. Som noget nyt indeholder undervisningsvejledningen desuden forslag til kontinuerlig bibelhistorisk fortælling fra Det gamle Testamente. kr. 196,00
 - ☐ **Livsmønstre**, K-materialets oprindelige litteratursamling, med 34 udvalgte stykker litteratur – klassiske og moderne kr. 196,00 er blevet suppleret med
 - ☐ **Livshistorier**, en yderligere litteratursamling til oplæsning eller genfortælling kr. 196,00
- K-materialet fås også som løbsblade i blokke med 20 ens blade.**
Pris pr. blok kr. 118,00
- ☐ **Konfirmation – en forældresag**
Af Søren Lodberg Hvas og Erik Ågård, Materialecentralen.
Et hæfte henvendt til konfirmand-

forældre for at give dem lejlighed til, alene eller sammen med præsten og andre konfirmandforældre, at overveje, hvilke forventninger de har til konfirmation og konfirmationsforberedelse, og hvad de selv kan gøre, for at deres barns konfirmationstid kan lykkes.

Velegnet til konfirmandforældreaften og til udlevering i forbindelse med indskrivningen.

. kr. 24,00
(Ved køb af mere end 25 stk.:
10% rabat)

Ung i kirke af Knud Munksgaard og Henning Nørhøj, NNF, en serie temabøger til brug ved behandling af en række emner, som naturligt indgår i konfirmationsforberedelsen. Seks bøger er udkommet og to mere er planlagt.

- ☐ **Skabelse**
af K. Munksgaard . . . kr. 28,50
- ☐ **At være ung**
af K. Munksgaard . . . kr. 28,50
- ☐ **Til gudstjeneste**
af H. Nørhøj kr. 28,50
- ☐ **Hvem var Jesus**
af H. Nørhøj kr. 28,50
- ☐ **Fred**
af H. Nørhøj kr. 28,50
- ☐ **At læse i Bibelen**
af K. Munksgaard . . . kr. 28,50

- ☐ **Konfirmation i folkekirken**, et introduktionshæfte til serien "Ung i kirke" af K. Munksgaard og H. Nørhøj. Hæftet er velegnet til konfirmandforældre og som introduktion til konfirmandundervisningen kr. 29,50

I virkeligheden af Ulla Sandbæk og Elisabeth Uldall, Haase, et undervisningssystem bestående af:

- ☐ **Idébog for konfirmander**
. kr. 125,00
- ☐ **Underviserens bog** . . . kr. 144,00
- ☐ **Antologi** kr. 105,00

- ☐ **Mere end du aner** – af Tore Koppe-
rud og Thomas Kristensen, Lohses
forlag, en undervisningsbog med
en mængde indbyggede opgaver,
forslag, tekster m.m. . . kr. 98,00

- ☐ **Undervisningsvejledning**
. kr. 50,00

- ☐ **Den nye arbejdsbog om kristen-**
dom, Andreas Davidsen, Gylden-

- dal.** Gennemrevideret udgave af
den "gamle" Arbejdsbog om kri-
stendom kr. 65,00
- ☐ **Undervisningsvejledning til Den**
nye arbejdsbog om kristendom,
Andreas Davidsen, Gyldendal.
. kr. 98,00

- **Konfirmationsforberedelse**, Åse Lamberg Andersen og Karsten Erbs, Eget forlag. Et fortælleorienteret konfirmandundervisningsmateriale med fortællinger, opgaver, tekster etc. kr. 38,50
- **Venner med Gud**, af Jan Carlquist og Gudrun Sverker, Aros, et konfirmandundervisningssystem for udviklingshæmmede . kr. 36,00
- **Venner med Gud – lærervejledning** kr. 24,40
- **Hvad tænker du selv?**, David F. Olson, Aros, Casestories og opgaver til gruppearbejde, en anderledes konfirmandbog . kr. 60,00
- **Jesus, hvem er han?**, Ole Christensen, Gjellerup, en læse- og arbejdsbog for konfirmander, kr. 54,75
- **Dåb i folkekirken. Hvorfor og hvordan**, Knud Munksgaard, NNF, et hæfte om dåb, specielt henvendt til dåbsbørn i alderen 10-14 år kr. 38,50
- **Tror på...**, Gunner Martin Nielsen, Gyldendal, et arbejdsmateriale om den kristne tro bygget op om trosbekendelsens led, kr. 88,00 hertil hører
- **Lærerens bog** kr. 88,00
- **Opgavebog** kr. 48,00

Antologier og Gavebøger

- **Katrines konfirmationsbog**, Johannes Møllehave, Blandede Bolsjer. Gen- og fortællinger kr. 188,00
- **Her under himlen**, Gunda Jørgensen, Hovedland, antologi kr. 98,00
- **Bibelhistorier til hverdagsbrug**, Ingrid Schrøder-Hansen, Aros. Fortællinger kr. 90,00
- **Tillykke med dagen**. Af Eberhard Harbsmeier, Materialecentralen, 1988. En hilsen fra kirken på konfirmationsdagen. Et hæfte med tekster og billeder om konfirmation, illustreret med mange fotos og tegninger og med en layout, som vil gøre denne hilsen fra kirken til noget helt specielt, kr. 25,00 (ved køb af 25 stk. og derover kun kr. 19,50 pr. stk.)

- **Lykke til**, Steen Skovsgaard og N. C. Kobbegaard, Unitas, 1987, et konfirmandtelegram med citater, billeder m.v. i en spændende layout. Pr. stk. kr. 13,00 (ved køb af mere end 25 stk. kun kr. 10,00 incl. kuvert)

Bemærk i øvrigt de antologier, der er udgivet i forbindelse med konfirmandundervisningsbøgerne ovenfor.

Bibler og salmebøger

- Bibelen, 1283 sider, 13×22,5 cm, indb. (1030) kr. 160,00
- Samme, indb. i orange lærred (1030) kr. 190,00
- Det nye Testamente, skole- og konfirmationsudgaven, 609 sider, 11×18 cm, hæftet (104) kr. 55,00
- Samme, indb. (105) . kr. 65,00
- Bibelen for børn og unge, 344 sider, indb. kr. 120,00 Konfirmationssalmebogen, 1104 sider, 6,5×12 cm, indb. i skind.
- Rød el. blå kr. 175,00
- Hvid kr. 200,00
- De unges salmebog, 1104 sider, 6,5×12 cm, indb. i plast kr. 95,00

GULDTRYK

– gedigent
– til en meget rimelig pris.
Ring og få et tilbud.

Andre hjælpemidler

- **Konfirmation og konfirmandforberedelse, en arbejdsrapport**, Aros. kr. 244,00
- **Handbuch für die Konfirmandenarbeit**, Comenius Institut, Güthersloher Verlagshaus, Gerd Mohn kr. 200,00
- **Religionspsykologi, et grænse-land**, Birgitte Bech, Systime, kr. 125,00
- **Bibelatlas**, Aschehoug. Red. af Børge Christensen. Velegnet til brug i konfirmandundervisningen kr. 96,00
- **Skabende dramatik i kristendomsundervisningen**, Walborg Rooke (dansk udg. v. Edith Aller), Aschehoug kr. 76,50

SKAK

... men for en springer er der håb

– et kirkespil af Niels Johansen
Stykket handler om det moderne menneske, der i sin jagt efter succes og lykke, har glemt at leve. At være menneske! Og som dagligt skjuler sig bag ved sin maske.

Stykket foregår i to verdener. Vor egen og eventyrets. Befolkningen i den fredelige by Tornerose, der ellers både har plads til et cirkus og en kirke, lokkes og forhekkes en dag af den onde fe og hendes tilbud om succes! Vejen dertil er et spejl, et ur og en maske.

”Bag masken venter successen” lyder det lokkende. ”Ja, på vore masker vil vi kendes” svarer næsten alle. Kun cirkusdirektøren og klokkeren fra kirken ønsker ikke at bære feens maske og må flygte fra byen, inden den tager navneforandring fra Tornerose til det mere succesrige og effektive Digitalien. Og helt som i det gamle eventyr vokser der nu en tæt tjørnehæk op omkring byen og skjuler for udsigten til Regnbuelandet.

Skak ... men for en springer er der håb, sælges med kopiret.

Stykket vil være meget anvendeligt i konfirmandundervisningen – evt. som læsestykke, hvis man ikke har mulighed for at instudere og opføre det.

- Skak ... men for en springer er der håb kr. 98,00

Udenlandske konfirmand-materialer

kan være rigtig gode at få ideer fra. Nedenfor er anført nogle af de mest gængse materialer i Norden og Tyskland. Materialerne kan ses på vore udstillinger, og vi oplyser gerne om aktuelle priser, men gør opmærksom på, at der ofte kan være lang leveringstid på materialerne.

SVENSK

Närbild, Verbum, 1988, Hans Hartman og Jörgen Carlson.

Et helt anderledes konfirmandmateriale uden lærebogspræg.

Materialet vil udfordre til kreativt arbejde med form, farve og billede, musik og ord.

Bibelstof og andagt er integreret i materialet.

Endvidere behandles spørgsmål om fred, frihed og retfærdighed, om hvad livet er for en teenager.

Altsammen gennem case stories, billeder, dybtborende spørgsmål og vurderingsøvelser.

Om bare du visste, Förlagshuset Gothia, 1984, Gunnar Pleijel,

Studiebog for den, der vil vide noget om den kristne tro. Ønsker at give god basisviden og en central plads til bibeltekster.

Består af en *grunddel* (opbygget som en slags katekismus over trosbekendelsen, de ti bud, dåb og nadver).

Endvidere en *opslagsdel* (en slags fordybningsdel – hvis man har tid med fakta og ekstra lærestof og enkelte opgaver til gruppearbejde. Denne del er også egnet til voksne, f.eks. konfirmandernes forældre).

34 steg närmare, EFS-förlaget, 1988, Per Söderberg.

"En vandring genom Lukas evangelium". Bibelcentreret konfirmandmateriale. Lukasevangeliet gennemlæses med udblik til andre dele af Bibelen. Her er afsnit med titlen "Vide mere", troslærestof med tilknytning til nutiden, bønner, forslag til drama og leg. Tegningerne understreger bogens opbygning som et "filmanuskript", hvilket giver en ganske levende indfaldsvinkel.

En fyrtionedels sekund, Petra, 1985, Lars Skantz og Anders Bock.

Handlederpärm: Om praktiske spørgsmål og pædagogiske teknikker vedrørende konfirmandarbejdet. Herefter kommentarer til hvert tema. Elevpärm: Med en temadel, 11 temaer om at leve og tro – samt studieplan og vejledning med tips til spørgsmål man kan bearbejde i konfirmandundervisningen.

Desuden en materialedel, en antologi med fakta samt udfordringer til samtale og gruppearbejde via tekster og billeder.

Aktiv konfirmation, Gothia, 1984, Idéparm för konfirmandledare, Lenart Isakson og David Olson.

En alfabetisk opslagsbog om holdninger og tilgange til konfirmandarbejdet samt om de praktiske forhold herfor. (Indskrivning, læremidler, drama, økonomi, gudstjeneste, handicappede elever, information, konsulenter, lejre, medarbejdere, nadver og dåb, konfirmationsordning, andagter osv.).

Af hele ditt hjärta, Verbum, 1985, Lars Åke Lundberg og Per Olof Svårdhagen.

Hvordan lever vi? Hvad er det at leve på jorden? Som teenager lige nu? Er der en mening med livet?

Hver lektion begynder med et af disse spørgsmål og fortsætter med Bibelen, kristendommen og fortællinger som "samtalepartnere" for at trænge dybere ned i spørgsmålene.

Konfirmandboken, Petra Bokförlag, 1984, Kjell Byström.

I "Læsebogsform" med personligt præg og udfordring tales om Bibel og troslære – om at leve som kristen, om kærlighed og moral, job, fred og frihed, skyld og død, andre religioner og økumeni.

NORSK

Tro i dag, H. Aschehoug & co, 1986, Sindre Eide og Finn Wagle.

Konfirmandboken: Sentrum med fire hæfter: Gudstjeneste, Samtale, Bibel og bønn, Andakt. Her er arbejdsopgaver til temaerne, digte, bønner, sange og konfrontationer med unges meninger.

Inholdsmæssigt rummer konfirmandbogen afsnit om Gud, om at møde Gud i dag, Om troen på Faderen, Sønnen og Helligånden, om menighedens fællesskab samt om bøn og højmessens.

FINSK

Vägen till livet, Församlingsförbundets Förlags Ab, 1987, Ilpo Vuorinen og Ann Britt Hedmann.

Bogens første afsnit leder ind til spørgsmålene: Hvad er mit liv og hvad er Bibelen? Hvad er tro i et ungt menneskes liv?

Herefter følger 15 afsnit bygget om trosbekendelsens led: Om at være menneske, om budene, synden, Jesus og evangeliet, Helligånden, menigheden, mission og diakoni, om at vokse i troen, tro og ansvar.

Til slut er der regulært katekismestof.

TYSK

Leben entdecken, ein Buch für Konfirmanden, Gütersloher Verlagshaus Gerd Mohn/Burkardthaus Verlag, 1981, Hans Reimer og Horst Reller. Det mest brugte konfirmandmateriale i Tyskland.

Udførlig og sober gennemgang af trosbekendelsen og bibelkundskaben med tilgang via livsspørgsmål.

Lebendige Konfirmandenarbeit, Gütersloher Verlagshaus Gerd Mohn, 1985, H. G. Maser og Hans Reimer. 240 sider med Planer, udformninger og undervisningsenheder til bogen "Leben entdecken".

Fortællinger, spil, gudstjenester og andagter, forældrearbejde, sange, bibelarbejde, menighedsarbejde samt undervisningsforløb til alle temaerne i konfirmandens bog.

☐ **Luther – en oprørske kristen.**

28 dias med tekst, beregnet som introduktion til Luthers liv og arbejde i forbindelse med ungdoms- og voksenundervisning. Teksthæftet er en bearbejdet oversættelse af den hollandske udgivelse: "Luther een lastige Christen" v/ professor, dr. J. P. Boendermaker kr. 450,00

☐ **Salmedigteren B. S. Ingemann**

12 dias med tekst, beregnet som introduktion til Ingemanns liv og arbejde i forbindelse med ungdoms- og voksenundervisning. Billedvalg og teksthæftets udformning er forstaaet af Lars Thorkild Bjørn.

..... kr. 300,00

☐ **Gudstjenestens farver**

hvorfor – hvornår? af Jakob H. Zeuthen, Materialecentralen. 11 dias med tekst og elevark. Om kirkearets liturgiske farver i messehagler m.v. og deres anvendelse.

..... kr. 200,00

Til gudstjeneste af Ingrid Schrøder-Hansen og Per Jensen, Materialecentralen. I 36 dias gennemgås gudstjenestens opbygning og forløb. Det medfølgende teksthæfte indeholder forklaringer til de enkelte billeder og til serien som sådan. Altsammen på en sådan måde, at meningen med gudstjenestens enkelte led og deres indbyrdes sammenhæng fremstår klart.

☐ leveret i æske kr. 550,00

☐ leveret i mappe kr. 600,00

☐ **To tusind år efter Kristus** af I. Franck-Nielsen m.fl., IKO's Læremidler A. s. I to delserier på hver 36 dias gives et bredt indtryk af landet Israel dengang og i dag. Velegnet til brug både i tidshistorie og til illustration af de bibelske beretninger. Med norsk lærervejledning. Leveret i mappe (paprammer) kr. 560,00

☐ **Bibelens land**, af A. Gjerding, en diasserie på 48 dias med lærervejledning. Serien er velegnet til at belyse de bibelske fortællinger og deres tid. Serien kan være med til at gøre afstanden mellem den bibelske tid og vores lidt mindre og de bibelske fortællinger mere konkrete og levende.

Leveret i æske kr. 450,00

☐ **Jesu mange ansigter** af Per Jensen, Materialecentralen/Aros, 12 dias

med Jesus-billeder fra forskellige tider i historien. Billederne er fra filmen af samme navn.

Pris kr. 225,00

☐ **Om at lære at tilgive** af N. E. Steffensen, Wort im Bild, en diasserie på 12 dias med tegninger til illustration af lignelsen om den gældbundne tjener. Denne er en del af en række på syv tegneserie-diasserier. Dansk Teksthæfte.

Leveret i lomme ... kr. 200,00

OVERHEADTRANSPARENTER til K-materialet:

☐ Alterbordsforside fra Torslunde Kirke (K 6)

☐ Chagall, Noa og regnbuen (K 9)

☐ Gerhard, Han som kommer (K 26)

☐ Harupa, Påske (K 21)

☐ Harupa, det gode budskab fortælles videre. (bagsiden)

☐ Köder, Maria Magdalene påskemorgen (K 21)

☐ Köder, Til bords med syndere (K 15)

☐ Nolde, Den hellige nat (K 4)

☐ Rembrandt, Den store helbredelse af syge (k 14)

Pr. stk. kr. 150,00

☐ hele serien, ni billeder . kr. 985,00

MIDT I LIVET

Det hænder, at livet er slut midt i livet. Og når man selv er fjorten år, og ens storesøster, der er 18 år gammel, bliver syg og dør, er alting pludselig anderledes.

Micke på fjorten år spiller hovedrollen i den svenske undervisnings- og novellefilm, *Midt i livet*, som kommer i dansk udgave ultimo 1989.

Hans storesøster, Camilla, er – som Micke – udadrettet og med mod på livet. Men Camilla bliver syg af kræft, og Micke vil ikke acceptere, at Camilla snart vil dø. Men han må arbejde sig gennem tabet og sorgen, alene og sammen med sine forældre.

Filmen griber meget nænsomt – og samtidig utroligt ærligt – fat om sit emne: hvad er det, der sker, når man dør midt i livet, når det ikke er nogen, man bare har hørt om, som mister en jævnaldrende søskend.

I *Midt i livet* følger vi Micke i hele forløbet, fra han bliver klar over, at søsteren er syg, over søsterens sygdomsforløb og død, til han senere, lidt ældre og både fattigere og rigere, kan lade livet gå videre, nu på en dybere måde.

Micke kommer ikke over søsterens død; han kommer igennem den.

Manuskriptet til *Midt i livet* blev prisbelønnet af den svenske kirkes AV-fond. I begrundelsen hed det bl.a.: "I ungdomskulturen i dag er døden og det at dø et almindeligt fænomen. Kommersialisme og vold giver imidlertid et falsk billede af døden og den døende. Filmen her viser døden som en virkelig begivenhed i et menneskes liv!"

Manuskript: Rolf Hamark.

Produktion: Hamark Produktion, Verbum Film og Materialecentralen. Varighed: 20 min.

Filmen vil blive udsendt på video/VHS til salg og udlejning ultimo 1989.

NYHED

KONFIRMATIONSGAVEN

– en novellefilm af Per Söderberg

Konfirmationsgaven er en flot, rørende og provokerende film. Den handler selvfølgelig om det store spørgsmål: Hvad skal Peter have som gave til sin konfirmation? En elektrisk dims eller noget, der har med selve konfirmationen at gøre. Og netop derfor kommer den også til at handle om alt muligt andet: Hvad er det, der sker mellem børn, der dårligt længere er det, og forældre, der ikke kan finde ud af, om børnene er børn eller næsten voksne.

Konfirmationsgaven lægger op til debat om en lang række temaer, der er helt centrale for både konfirmander og konfirmandforældre: tillid, og det modsatte, i forholdet mellem teenagere og forældre, konfirmationsforberedelsens betydning og muligheder for konfirmander og forældre, de store spørgsmål om Gud, livets mening, det ondes problem etc. Filmen beskriver også ærligt de voksnes konflikter med og usikkerhed på sig selv og teenageren Peter.

Filmen vil være lige så velegnet i konfirmationsforberedelsen som ved konfirmandforældre aftener m.v. Lærervejledning medfølger. Varighed: 26 min.

Filmen findes kun på video/VHS.

☐ Salg . . . kr. 875,00

Udlejning:

. kr. 175,00

Produktion: Verbum Film, Sverige, og Materialecentralen.

HEJ PETER

– en film om identitet og konfirmation.

Hej Peter er produceret for Materialecentralen af sognepræsterne Per Jensen og Niels Johansen.

Snarere end at være en traditionel undervisningsfilm er det en novellefilm, der forsøger at formulere stemninger, holdninger og spørgsmål, der vil vække debat og skabe eftertanke hos enhver, som ser den.

Filmen handler først og fremmest om identitet. På en nænsom og ikke anmasende måde behandles hovedpersonen, Peter's, diffuse forsøg på at komme til rette med, hvem han er i forhold til familie, (skole)kammerater og kirken/præsten.

I filmen følger vi Peter fra den sidste lektion i konfirmandundervisningen,

hvor spørgsmålet "hvem er jeg?" tages op, over lørdag aften inden konfirmationen, hvorpå Peter i en række flashbacks oplever glimt fra det sidste års mange forskellige og alligevel sammenhængende begivenheder, frem til selve konfirmationen.

I tilbageblikkene bearbejdes identitetsspørgsmålet, og Peter, Jesu discipel, spiller en ikke uvæsentlig rolle som tydningsstype for filmens Peter.

Drømme, forventninger og pubertetsforlegenhed fremstilles ærligt og med respekt, så ingen vil føle sig trådt på eller gået for nær.

Undervisningsvejledningen, som er skrevet af sognepræst Erik Ågård, indeholder en række forslag til filmens brug i undervisningen.

Filmen har en varighed på 34 minutter.

Leje kr. 200,00

Salg:

☐ VHS/Betamax kr. 700,00

☐ U-matic kr. 2100,00

☐ 16 mm kr. 5400,00

☐ SU-8 kr. 2575,00

FILMBIBELN

– Bibelen på film

Kendskab til de bibelske beretninger er i dag ingen selvfølge. Med Filmbibelen er en række af de bibelske fortællinger overført til film, og endnu en mulighed for at formidle fortællingerne er åbnet.

Filmbibelen er tilstræbt som en neutral genfortællingsfilm. Den ligger tæt op ad teksten og stiller derfor præst eller lærer meget frit, når den bruges i undervisningen.

Filmbibelen omfatter for Det nye Testaments vedkommende Lukasevangeliet og for Det gamle Testaments vedkommende bl.a. fortællinger om Abraham og Josef.

Fortællingerne er overført til film med nænsomhed og indlevelse og aldrig med overflødige effekter eller "action". Filmbibelen er et godt arbejdsredskab, og den kan være med til at give fortællingerne liv. Som audiovisuelt medium vil den fængsle og engagere.

Hvert afsnit er på ca. 20 min., så det passer til en lektion. Med hver film følger en undervisningsvejledning med forslag til filmens brug i undervisningen.

GT 1 Rejsen, 1. Mos. 11,31-13,18

GT 4 Abraham ofrer Isak, 1. Mos. 20-22

GT 5 Rebekka, 1. Mos. 23,1-25,18

GT 6 Esau og Jakob, 1. Mos. 25,19-28,9

GT 10 Drømmeren Josef, 1. Mos. 37-38

GT 11 Josef og Farao, 1. Mos. 39,1-41,46

GT 12 Josefs Brødre, 1. Mos. 41,46-44,2

NT 1 Bebudelsen, Lukas 1

NT 2 Jesu fødsel, Lukas 2

NY 3 Jesu dåb og fristelse, Lukas 3-4

NT 4 Peters Fiskefangst, Lukas 5-6

NT 5 Stormen på Søen, Lukas 7,1-8,39

NT 6 Forklarelsen på Bjerget, Lukas 8,40-9,62

NT 7 Fadervor, Lukas 10-11

NT 8 Sennepskornet, Lukas 12-13

NT 9 Den fortabte søn, Lukas 14-15

NT 10 Den rige mand og Lazarus, Lukas 16-17

NT 11 Zakæus, Lukas 18,1-19,28

NT 12 Indtoget i Jerusalem, Lukas 19,29-20,47

NT 13 Nadveren, Lukas 21-22

NT 14 Korsfæstelsen, Lukas 23,1-49

NT 15 Opstandelse og Himmelfart, Lukas 23,50-24,52

Udlejning:

16 mm og VHS kr. 175,00

Salg:

☐ 16 mm kr. 4270,00

☐ SU-8 kr. 1200,00

☐ VHS kr. 700,00

☐ Betamax kr. 700,00

☐ U-matic kr. 900,00

TO GAMLE VENNER

– en samtalefilm om døden

En kortfilm for børn i alderen 9-14 år om døden, sorg og begravelse. Vedkommende – uden at være sentimentalt pågående.

Filmen handler om to piger, Anna og Karin på ni og elleve år, hvis gode ven, en gammel dame, "tante Lisa", dør. De to piger, der var Lisas eneste venner, må ikke deltage i begravelsen for deres forældre, men de får slet ikke så ringe indflydelse på begivenhederne.

Lærervejledning og teksthæfte medfølger. Varighed 24 min.

Produktion: Verbum Film, Solfilm og Materialecentralen.

Udlejning:

16 mm og video/VHS . . . kr. 175,00

Salg:

☐ 16 mm kr. 5000,00

☐ SU-8 kr. 2100,00

☐ Video/VHS/Betamax

. kr. 1200,00

☐ Video/U-matic kr. 1600,00

TIDSSKRIFTER

Aktuellt för konfirmandarbetet, et svensk tidsskrift om konfirmandundervisning. Udkommer fire gange årligt. Abonnement: Verbum, Tidningsafdelingen, Box 15 269, S-104 65 Stockholm, Sverige. Abonnementspris sv.kr. 164,00.

KU-Praxis – Für die Arbeit mit Konfirmanden, Evangelischer Verein KU-Praxis e.V. Gütherloher Verlagshaus Gerd Mohn, Postfach 1343, Königstraße 23-24, D-8430 Gütersloh, en tidsskriftrække, hvor de enkelte hæfter dog kan købes særskilt.

Kirkens Undervisning

- et tidsskrift for medarbejdere
 - om kirkelig undervisnings teori og praksis
 - inspiration til børne- og familiearbejde
 - undervisningsmodeller til centrale tekster og temaer
 - forslag til møder og gudstjenester
 - orientering og anmeldelser af nye undervisningsmaterialer
- 4 gange årligt.

Abonnementspris pr. år kr. 100,00

Udgives af Evangelisk Pædagogisk Samvirke – et forum for debat om kirkelig pædagogik bestående af 20 folkekirkelige organisationer.

Abonnement og ekspedition: EPS, Religionspædagogisk Center, Frederiksberg Allé 10A, 1820 Frederiksberg C. Tlf. 31 24 92 50.

En ny diasserie

- ☐ **Dåben – Det levende vand –**

Den hvide fest.

24 dias med teksthæfte og lydbånd. Af Frederik G. Sørensen.

Diasserien bevæger sig fra det almene, vand, til det specifikke, dåben, der beskrives i sin kompleksitet. Serien vil være velegnet både i konfirmand- og voksenundervisning. Forord af Regin Prenter.

..... kr. 450,00

Et nyt kasettebånd

- ☐ 10 Nye salmer fra Tingbjerg Kirke. Indhold: Du, som gir os liv og gør os glade. Du satte sig selv i de nederstes sted. Først fandt livets under sted. Sov du lille, sov nu godt. Jeg svang mig i verdensrummets morgendans. Gud er al kærligheds og friheds moder. Vort hjertes dybe længsel. Se, hvilket menneske. Endnu en dag rækker fra det dybe. Hjælp os, Gud, at leve. Kor, fløjte, bas, orgel/klaver
- Pris kr. 60,00

Religionspædagogisk Center

vejleder gerne om køb af:

Våbenhusudstilling

– en boghylde med litteratur til dåbsoplæringen sammensat med henblik på forældre og faddere.

Dåbshilsener

Mappe med eksemplarer på "hilsener fra kirken" fra forskellige forlag.

Dåbposer

Mindre udvalg af bøger, beregnet til hjemlån for henholdsvis 4-, 6-, 9- og 12-årige børn, der ønsker at blive døbt.

Håndbogssamling

til medarbejdere i kirkens børne- og ungdomsarbejde.

Boglister m.v.

- ☐ Kirkens Dåbsgave
- ☐ Ledere i kirkens børnearbejde
- ☐ Ungdomsarbejdet
- ☐ Konfirmationsforberedelsen
- ☐ Abonnement på KIRKENS UNDERVISNING tidsskrift for medarbejdere. 4 årlige numre kr. 100,00
- ☐ Gratis prøvenummer
- ☐ Skolens undervisning Pris- og bestillingsliste med materialer til skolens kristendomsundervisning.

MC's materialesamlinger/kufferter

- ☐ Kirkens Dåbsgave kuffert til leje i 14 dg. . kr. 75,00
- ☐ Ledere i Kirkens Børnearbejde, kuffert til leje i 14 dg. . kr. 75,00
- ☐ Ungdomskuffert leje i 14 dg. kr. 75,00
- ☐ Konfirmandkuffert leje i 14 dg. kr. 75,00

Desuden findes en række kufferter til brug for skolens undervisning i kristendomsundervisning/skoleundervisning.

Andre ønsker bedes anført her:

Materialerne bedes sendt til:

Navn

Evt. Menighedsråd

Adresse

Evt. tlf. nr.

Ultimo 1989 kommer et komplet AV-katalog med film, video, dias, overheadtransparenter til salg og udlejning gratis

- ☐ AV-katalog ønskes tilsendt ved udgivelsen.

Religionspædagogisk Center
Frederiksberg Allé 10A
1820 Frederiksberg C.
Tlf. 31 24 92 50.

oktober 1989

Du behøver ikke blive fanatisk

Forfatteren til sketchen for konfirmander og unge er
DAVID F. OLSSON

Oversættelse ved Kirsten Heldt Nielsen

Introduktion:

Selvfølgelig må man være religiøs i Danmark! Selvfølgelig findes der religionsfrihed her i landet – det står også i loven. Men må man alligevel være religiøs – sådan helt offentligt. Selvfølgelig må man det – inden for visse grænser altså. Man skal jo ikke blive fanatisk!

★ Denne sketch kan opføres ved en konfirmand-, en ungdoms- eller forældreaften.

1. scene

En stue, hvor fa'ren sidder og læser Ekstrabladet. Sønnen (eller datteren) kommer ind og står et par sekunder foran faderen, uden at han mærker det.

Sønnen: – Du ville tale med mig?

Faderen svarer ikke, men fortsætter med at læse avis. Han lader sig ikke mærke med noget.

Sønnen: – Mor sagde, at du ville tale med mig.

Faderen vågner op og forsøger at komme i tanke om, hvad det drejer sig om.

Sønnen: – Du ville tale med mig – det sagde mor.

Faderen: – Ja, ja, det er rigtigt, øhhh, du går i syvende nu ikke?

Sønnen: – Ottende.

Faderen: – Ottende... ja, det er rigtigt. Det er i ottende, man plejer at gå til præst, er det ikke?

Sønnen: – Stemmer.

Faderen: – Men mor siger, du ikke har tænkt dig at gå til præst.

Sønnen: – Rigtigt.

Faderen: – Hvorfor ikke?

Sønnen: – Jeg tror ikke på det med Gud og så'n.

Faderen: – Det er lige meget, hele familien har gået til konfirmationsforberedelse, det skal du også!

Sønnen: – Men når man nu ikke tror på nogen Gud...

Faderen: – Lad nu være med at være besværlig. Hvad vil familien sige, selvfølgelig skal du gå til præst.

Sønnen: – Jamen....

Faderen: – Det er færdigdiskuteret!

Sønnen: – Allright! (Han vender sig og går ud). Og det kalder de et frit land!

2. scene

Seks måneder senere, samme sted, samme scene.

Sønnen: – Du ville tale med mig?

Faderen svarer ikke, men fortsætter med at læse.

Sønnen: – Mor sagde, du ville tale med mig.

Faderen vågner op og forsøger at komme i tanke om, hvad det drejer sig om.

Sønnen: – Du ville tale med mig – det sagde mor.

Faderen: – Ja, ja, det er rigtigt øhhh, hvordan går det til præst?

Sønnen: – Fint. Det er faktisk meget interessant!

Faderen: – Mor siger, du ikke vil med på landet i weekenden?

Sønnen: – Jeg kan ikke, jeg skal i kirke.

Faderen: – Det forstår jeg ikke? Du skulle gå i kirke 10 gange, og sidste søndag sagde du, at du havde været der dine ti gange.

Sønnen: – Ja, det er rigtigt, men man må faktisk gerne komme mere end ti gange, hvis man vil. Og det vil jeg. Jeg skal for resten hjælpe til under gudstjenesten. Jeg skal læse en tekst.

Faderen: – Men når du har været der dine ti gange, kan præsten da ikke forlange mere...

Sønnen: – Han forlanger intet, det er mig som vil.

Faderen: – Er du måske blevet religiøs??

Sønnen: – Ja, det er jeg måske nok... Jeg vil måske være præst!

Faderen: – Præst! Vi har aldrig haft nogen præst i den her familie.

Sønnen: – Jamen, det var da dig, der ville ha', at jeg skulle gå til præst.

Faderen: – Ja, ja, men du behøver da ikke blive fanatisk. Hvad vil familien ikke sige, hvis du gik hen og blev præst!

Sønnen: – Du fatter ingenting... (han vender sig og går ud).

I ØSTEN STIGER SOLEN OP

(DDS nr. 696)

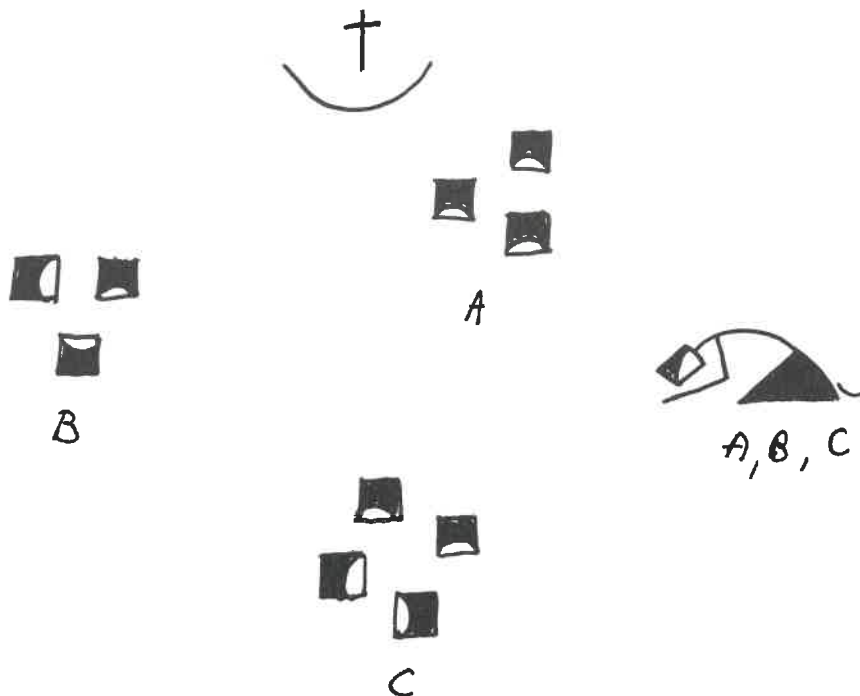
Regi: Lise Gjellerup Koch

Ill.: Marianne Boisen

Medvirkende: 3 grupper A, B og C
(antal fleksibelt).

Udgangsposition:

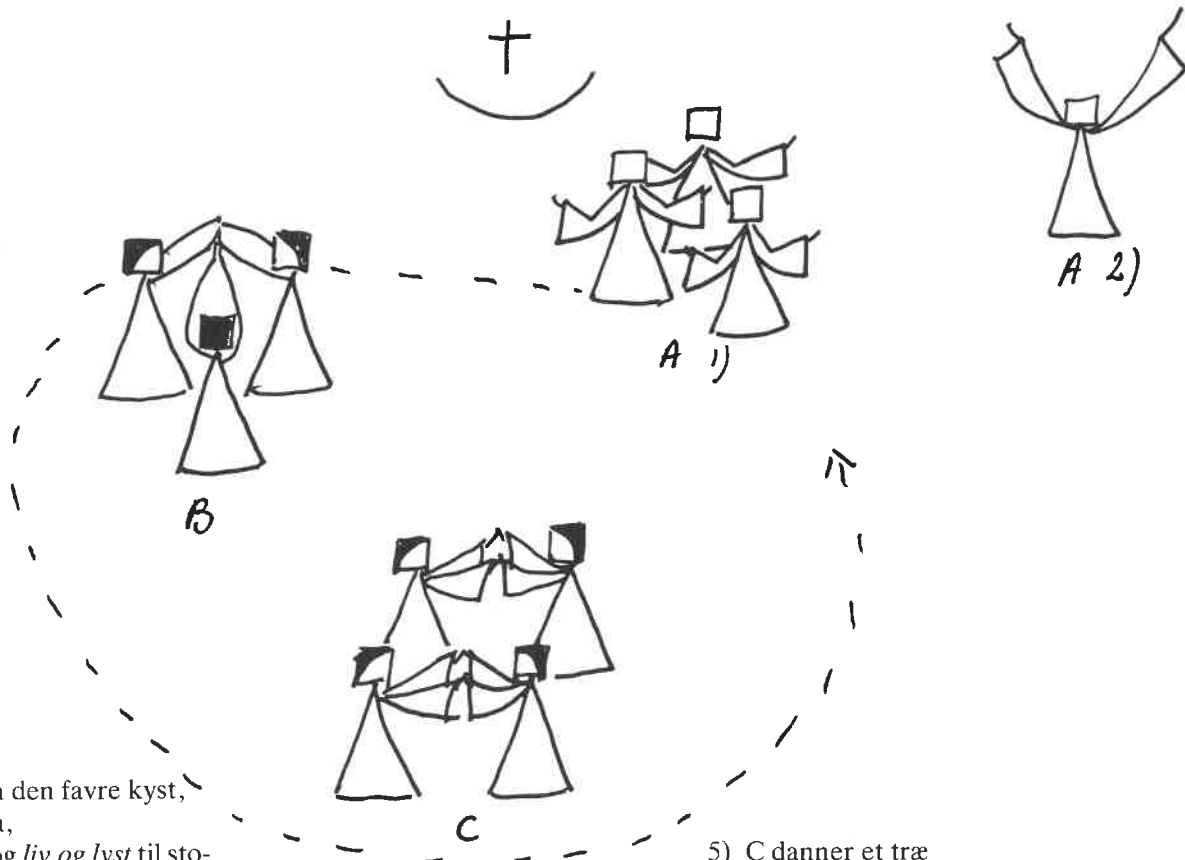
Alle ligger på gulvet foran alteret.

V. 1

- 1) I østen stiger solen op,
- 2) den spredde guld på sky,
- 3) går over hav og bjergetop,
- 4) går over land og by.

- 1) Gruppe A rejser sig langsomt og danner tæt sammen en sol med armene halvt ude.
- 2) Strækker armene helt ud.
- 3) og går mod gruppe B, der danner "bjergetop"
- 4) A går til gruppe C, der står med armene mod hinanden som et hus.
A går tilbage til alteret og B og C lægger sig ned på gulvet igen.

V. 2

- Den kommer fra den favre kyst,
- 5) hvor Paradiset lå,
- 6) den bringer lys og liv og lyst til store og til små.

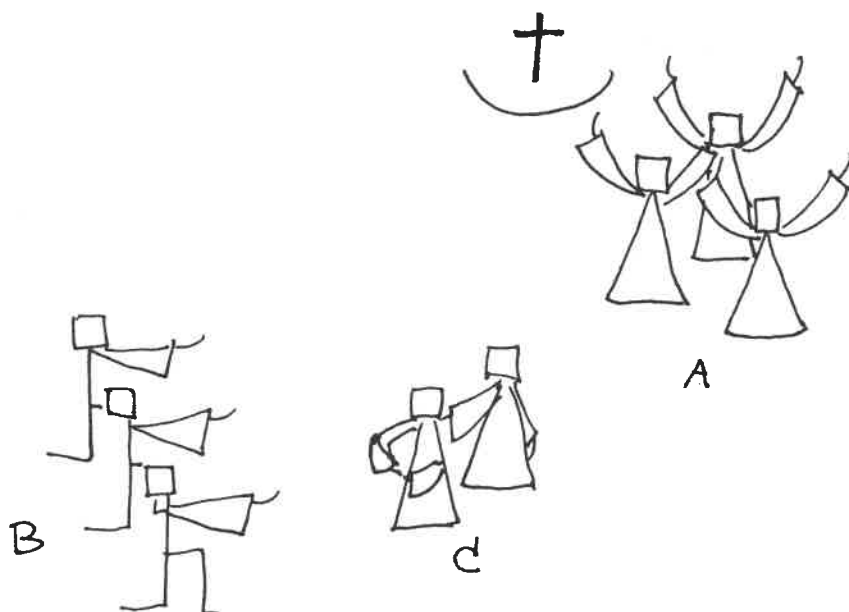
- 5) C danner et træ
- 6) B danser i ring

V. 3

7) Den <i>hilser</i> os endnu så smukt
fra Edens morgenrød,	7) A bøjer sig let frem, armene lidt ned.
8) hvor træet stod med <i>evig frugt</i> .	8) C, der stadig står som træ, danner frugt med hænderne.
9) hvor livets <i>væld</i> udflød.	9) B danner et (kilde)væld. Står på én række og lader armene bølge op og ned.

V. 4

10) Den <i>hilser</i> os fra lysets hjem,	10) "hilser" igen.
11) hvor <i>størst Guds lys</i> oprandt
med stjernen over Betlehem,	11) 2 fra C forestiller Maria og Josef med Jesusbarnet.
12) som <i>Østens vise fandt</i> .	12) B peger mod C og A og knæler ned som vismænd.

V. 5

13) Og med Guds <i>sol</i> udgår fra øst
en himmelsk glans på jord,	13) A gør solen større, ved at gå lidt fra hinanden.
14) et glimt fra <i>Paradisets</i> kyst,	14) B danner blomster og buske
15) hvor <i>livets</i> abild gror.	15) C danner et træ.

V. 6

16) <i>Og alle stjerner nejer sig</i> .	16) B og C fordeler sig i koret og danner med fingrene stjerner, dvs. spreder
fingrene helt ud og lader hånden vrikke frem og tilbage.
17) hvor <i>østens sol</i> går frem,
den synes dem hin stjerne lig
der stod ved Betlehem.	17) A går rundt som i vers 1.

V. 7

19) Du <i>soles sol</i> fra Betlehem	18) A på plads som sol.
20) hav <i>tak og lov og pris</i>
for hvert et glimt fra lysets hjem	19) C forestiller Maria og Josef.
21) og fra <i>dit Paradis!</i>	20) Alle (undtagen A) rækker armene frem
mod Maria og Josef.
	21) Alle knæler.

NYE BØGER OG MATERIALER

Anmeldelser

Nu skal I bare høre

Tre forfattere fik i foråret udgivet "en fortællebog om den kristne tro" på Lademann Læremidler. Lektor Jens Kristian Krarup, sognepræst Ingrid Schrøder-Hansen og sognepræst Erik Ågård fuldendte dermed en arbejdsindsats, hvormed de sammen har skabt en bog for nutidens børnefamilier.

Bogens 13 kapitler fortæller i et livligt, livsnært og alligevel koncentreret sprog om Tine på 4 og Michael på 5 og deres oplevelser gennem et (kirke-)år. Temaer vedrørende den kristne tro kædes sammen med børnenes hverdag og fester, der fortælles bibelhistorie og citeres salmer. Det er en svær opgave, de tre forfattere har givet sig i kast med, men man må sige, at den er løst dygtigt og med sans for det centrale. Modigt og usentimentalt fremdrages emner som døden, det onde, Jesu død og opstandelse, dåben, skabelsen samt den bibelske baggrund for kirkeårets højtider.

Med sans for den 4-7 åriges udviklingstrin er fortællingen båret af barnets umiddelbarhed og spørgelyst. De mange pudsigheder i børnenes udbrud skildres med taktfølelse, og man mærker ønsket om at søge ind til kernen i problemstillingerne. Herved opnår forfatterne at forære de voksne en række sproglige formuleringer, der kan bruges som værktøj ved senere samtaler med barnet. Endelig har forfatterne formået at skildre endnu noget karakteristisk for alderstrinnet: den konkrete måde at tænke og ræsonnere på, samt nødvendigheden af at erfare gennem oplevelse.

Med fortællebogen "Nu skal I bare høre" har vi fået en bog, ved hvis hjælp enhver voksen med børn på 4-7 år kan komme i gang med at fortælle om den kristne tro og Bibelens beretning om Jesus, komme i samtale med barnet om kirkeåret, hvad der sker i kirken, om livet og døden. Og fordi udgangspunktet og dispositionen ikke er katekismens eller tros lærens rammer, med to børns hverdag med deres voksne et kirkeår igennem, kan alle være med og identificere sig med børnenes undren og deres spørgsmål. Ingen voksen behøver at bremse eller vige udenom af skræk for at have for lidt viden til at tale om trosspørgsmål, for holdningen i bogen er, at det er legitimt at undres og spørge med bar-

net, legitimt ikke at vide mere, men at søge efter kundskab.

Bemærkelsesværdigt ved bogen er de mange steder, hvor der med omhu er søgt efter rammende måder, hvorpå der på barnets niveau og med barnets sprog kan udtrykkes teologisk vanskelige tankegange på gyldig vis. Det vidner om forfatterens samlede kapacitet af teologisk/pædagogisk stringens, sproglige kræsenhed, humor og praktiske erfaring i omgangen med børn i netop den omtalte alder. Jeg skal give et par eksempler til belysning af dette:

Michael er vågnet efter en ond drøm om krig og ødelæggelse. Moderen sætter sig hos ham og indrømmer, at hun også tit er bange. "Men – jeg tror alligevel, det ender godt. – Hvordan skal jeg forklare det?" Mor sad lidt og strøg hans hånd. Så løftede hun hovedet og sagde: "Jo, Michael, kan du huske den film, du blev bange for? Men jeg vidste, den endte godt. Og det gjorde den." "Jamen, når du også er bange!" snøftede Michael. "Ja, så er det Gud, der siger: Det ender godt. – For Gud ved meget mere end nogen mennesker. – Og Jesus har selv sagt, at det ender med, at Gud vinder, og det onde taber. Vi skal ikke være bange." (s. 72-73).

Og til slut må jeg citere mors samtale med Michael, efter at de har bedt Faderen sammen som aftenbøn:

"Er det rigtigt, at Gud er alle men'skers far?" spurgte Michael. "Ja, det er han!" nikkede mor.

"Så har jeg to slags far", mumlede Michael søvnigt.

"Ja", lo mor, "du har både en far i Aalborg og en far i Himlen."

Mor gav ham et kys på kinden: Godnat, kan du sove godt!"

Bogen kan varmt anbefales til familier med børn i spørge-alderen, dåbsfamilier, børneklubber, børnehaver mv.

Anne Marie Boile Nielsen.

Nu skal I bare høre

En fortællebog om den kristne tro.

Af Jens Kristian Krarup,
Ingrid Schrøder-Hansen og
Erik Ågård.

Lademann Læremidler 1989.

80 sider ill. Kr. 78,50.

Ved køb af 25 stk. kr. 58,85.

Ill. side 72.

Pressemeddelelse:

NEW AGE er over os

Vi møder "New Age" alle vegne: i tv, i radio, i ugeblade, i aviser. Men hvad er "New Age"? hvilke tanker ligger bag? hvad tror de på? er det en ny udgave af den gamle kristentro? eller har det intet med kristendom at gøre?

Mange danske mener, at der er "mere mellem himmel og jord", end man kan opfatte med sine almindelige 5 sanser. Mange danske – også unge – er overbeviste om, at der er mere end ét liv for os alle? Hvor kommer disse tanker fra, hvilket indhold har de?

Det kan man blive ret så meget kloge-re på ved at læse KIRKEN ARBEJDER nr. 3/89: "New Age". Det er ikke umiddelbart let tilgængeligt stof, men værd at sætte sig ind i, hvad enten man er ung eller har passeret de 30. Begreber som "karma" og "re-inkarnation" forklares og tydes – og sættes over for den kristne lære om Jesu fødsel, henrettelse, død og opstandelse.

Sammen med hæftet: "Tror du på djævelen?" (KIRKEN ARBEJDER nr. 4/88) giver "New Age" en god og grundig gennemgang af de mange religiøse "tilbud", der er på markedet for at tilfredsstille de mennesker, der søger efter en mening med tilværelsen og ikke kan slå sig til tåls med, at alt er tilfældigt og meningsløst. Læs de to hæfter. Og så: Tænk selv, træf selv din afgørelse, tag selv ansvaret.

Hæftet "New Age" koster 13 kr. "Tror du på djævelen?" koster 10 kr. Begge hæfter sammen fås til specialpris: 20 kr.

KIRKEN ARBEJDER fås også i abonnement: 35 kr. for 4 numre årligt.

Bestil hos

Dansk Missionsråd

Skt. Lukas Vej 13

2900 Hellerup

Tlf. 31 61 27 77.

En ord-/begrebsliste fås mod betaling af forsendelsesomkostninger.

Viden er nyttig, og den får man i nr. 2/89 af MISSION. Viden om: hvem der sender hvor mange missionærer ud til

hvilke områder i verden, budgetter, indsamlinger, tidsskrifter. Men også om, hvilke tanker der i 1988 rørte sig (og i 1989 rører sig) i Dansk Ydre Mission, på nordisk plan (anmeldelse af årbogen 1988 fra Svenska Kyrkans Mission) og på verdenplan (oplæg til Kirkernes Verdensråds missionskonference i Texas i sommer).

Bidragene giver viden til læseren – og ikke mindst spørgsmål i læseren. Det er næppe muligt at læse artiklerne i MISSION nr. 2/89 uden, at den røde lampe lyser mange gange. Man provokeres, nødes til eftertanke, får kastet et sidelys ind over den hjemlige andegård og ud over jorden. Blot et par citater: "...de mennesker, der påstår, at alle religioner i bund og grund siger det samme, og at der i bund og grund ikke er forskel på, om man er buddist eller kristen, disse mennesker ved simpelthen ikke, hvad de taler om, eller også prøver de bevidst at skjule virkeligheden" (fra en boganmeldelse). Og: "Den afgørende "lakmusprøve" er erkendelsen eller godkendelsen af *sjælevandringslæren*. På intet område er vor teologiske provinsialisme mere tydelig end her" (fra artiklen).

MISSION nr. 2/89 burde læses og drøftes i alle bibel- og missionskredse i efteråret. Det kan der kun komme dybt vedkommende samtaler ud af.

MISSION fås i abonnement til 110 kr. for 4 numre årligt (rabat til studerende). MISSION nr. 2/89 fås for 35 kr. MISSION bestilles hos

Dansk Missionsråd

Skt. Lukas Vej 13

2900 Hellerup

Tlf. 31 61 27 77.

"Livstræet"
– Nyt til forkyndelsen

Hæftet "Livstræet" er kristendomsudvalgets forslag til sommerlejrforkyndelsen samt 2 stk. plakater med et billede malet af den haitianske kunstner Jacques Chery. Plakaterne, der er sendt som separat forsendelse, kan evt. sættes op på en masonitplade til brug på sommerlejren.

Prisen for hæftet er kr. 60,-, mens plakaterne koster kr. 15,- pr. stk. Beløbet faktureres kredsens konto.

Venlig hilsen
kristendomsudvalget

Anne Grethe Guldager

**KIRKERNES U-LANDS-
OPLYSNING**

Bare én jord – Årets U-landsavis fra Kirkernes U-landsoplysning 1989.
Bare én jord – Temaet for Kirkernes U-landsuge 1989.
Bare én jord – én jord med livsmuligheder for alle!

For 10. gang udsender Kirkernes U-landsoplysning en U-landsavis for at introducere årets tema og dermed give en bred dækning af nogle emner, som vi finder vigtige i tiden.

Bare én jord er måske en selvfølgelighed. Men vi er på vej til at udplyndre, forgifte og gældssætte denne jord, som vi egentlig burde værne om. Den er givet os, og derfor må vi dele rigdomme og ansvar med hinanden.

I denne avis kan du læse om, hvorledes fryden over Guds gode jord kan skærpe vor opmærksomhed over for misbruget af den ene jord. Om ødelæggelse af miljøet, om skæve og urimelige handelsforhold, om menneskers fattigdom og rigdom og U-landenes gældskrise. Og midt i al dette – håbet – som bl.a. vækkes ved samarbejde over grænser, både lokalt og globalt.

Idéer og materialeforslag til Kirkernes U-landsuge kan du også finde i denne avis, som er levendegjort med illustrative fotos, digte og fakta-boxe.

Avisens for- og bagside danner en globus, ligeså farverig, som jorden egentlig er.

Læs selv årets U-landsavis – og bestil den til uddeling blandt unge og voksne, som oplæg til drøftelse, eftertanke og handling.

U-landsavisen "Bare én jord"
– Kirkernes U-landsoplysning 1989,
Nørregade 11, 1165 København K.
Tlf. 01 15 59 27.

16 Sider, pris pr. stk. 4,- kr., 10 stk. 30,- kr., 50 stk. 125,- kr., 100 stk. 200,- kr.

Layout: Marianne Jespersen

Tryk: Brabrand Bogtryk

Ansv. red.: Sigrild Horsholt Pedersen

Nyt studie/debathæfte
De der bryder hul i himlen
udgivet af Kirkernes
U-landsoplysning,
Nørregade 11, 1165 Kbh. K.
Juli 1989 – 60 sider, ill., pris kr. 30,-

Kirkernes U-landsoplysning vil være med til at se på vort møde med andre mennesker, kulturer og på oplevelsen af os selv som danskere. Andre kulturer kan åbne vore øjne for glemte eller nye værdier.

Gaugains farvestrålende billeder af Stillehavet er lige så sande og ufuldkomne, som hvis Skagenmalernes billeder skulle være billedet af Danmark i dag. Hæftets forside søger at illustrere denne sammenstilling af drøm og virkelighed.

Stillehavet blev det sidste sted på kloden, hvor vi kunne placere vore drømme og utopier. Hvor vi i fantasien kunne flygte til. Men nu er drømmenes sted ved at vise sin virkelighed, fordi folkene på øerne selv tager ordet.

Hæftet – der er tænkt til studiebrug og debat om kultur, udvikling og identitet – har et varieret indhold.

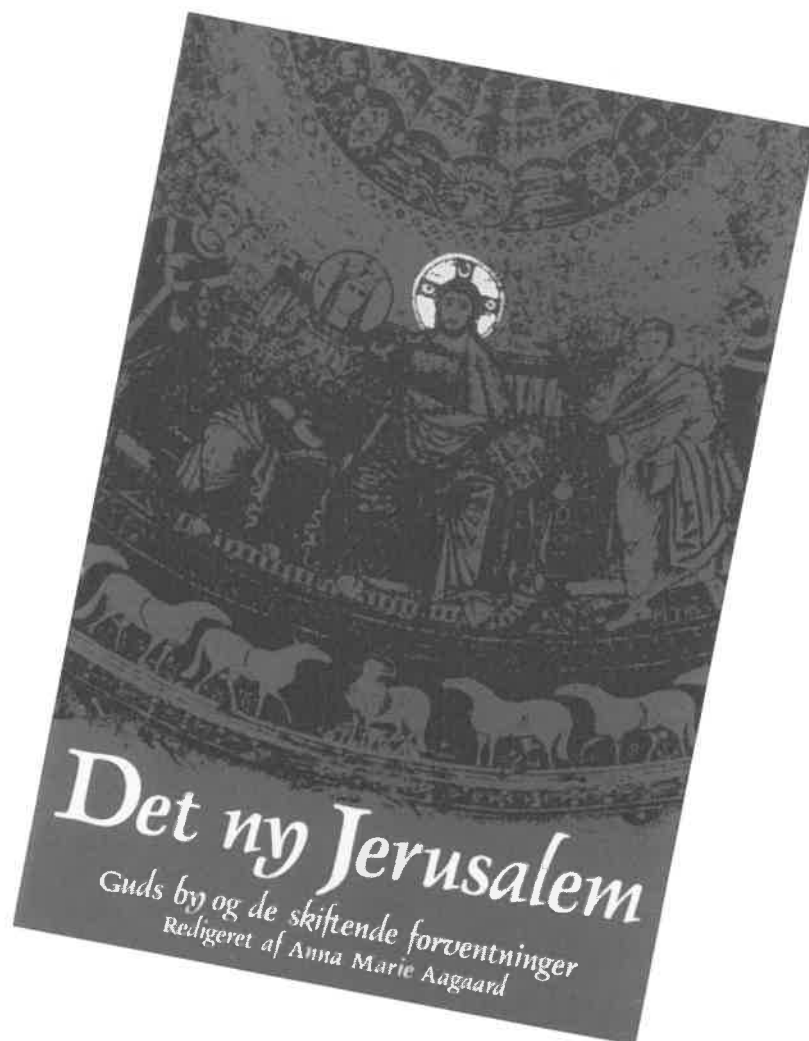

Det ny Jerusalem
Guds by og de skiftende
forventninger
Redigeret af Anna Marie Aagaard
270 sider. Forlaget ANIS

Bogen er en samling forelæsninger, som er holdt i efteråret 1987 på Århus Universitet under overskriften "Det ny Jerusalem". Idéen bag forelæsningsrækken er at give en række betydeligheder, der gennem tiderne er givet af forestillingen om Gudsriget som det ny Jerusalem. Johannes Åbenbaringsbog er naturligvis baggrunden for denne forestilling, idet Johs. åb. kap. 21 giver os et udførligt billede af Gudsriget, den nye verden som et nyt Jerusalem, der kommer ned fra Himmelen. Men hvor har forfatteren denne forestilling fra – og hvordan er forestilligheden blevet tolket i teologi og arkitektur op til vor tid? Rækken af artikler starter med et kort oplæg af Jakob Balling, som er kirkehistoriker. Dernæst giver universitetslektor Kirsten Nielsen en grundig gennemgang af byen Jerusalem i den gammeltestamentlige litteratur, især i profetbøgerne. Og professor Benedikt Otzen fortsætter med en redegørelse for forestillingen om det ny Jerusalem, sådan som Åbenbaringsbogen og de jødiske skrifter fra omkring vor tidsregnings begyndelse formulerer dem. Det vil føre forvidt at komme nærmere ind på alle bogens artikler. Men spændende er de, både de kirkehistoriske og de kunsthistoriske gennemgange af, hvordan denne gamle forestilling påny og påny har kunnet nytolkes og være håbskabende. Mest optaget blev jeg nok af Lisbeth Smedegaard Andersens artikel: Er Guds bolig hos mennesker? Derfra vil jeg citere: "Kirken skal forkynde håb. Men det kan den ikke gøre, hvis den fortsætter med at tilpasse sig og kun siger det, tiden vil høre. Så bliver det uformidlet, overfladisk."

Det ny Jerusalem kommer ned fra Himmelen – det er rigtigt. Mennesket kan ikke bringe det selv. Men vi arbejder i vort liv altid under dets lys, og derfor har alt, hvad vi gør betydning: Når vi overvinder vanskeligheder, når vi lærer af det, der gik galt. Det giver vort liv fylde og mening."

Henning Nørhøj

TYSTNAD – TAGNING
Af Rolf Hamark og Dag Tuvelius
Verbum Förlag
46 sider, pris ca. kr. 88,-

Videoteknikken har gjort det nemmere, men ikke nemt at producere programmer. Flere har gennem film- og videoværksteder, lokal-tv, amtscentraler, skoler osv. fået adgang til og har lært at betjene optage- og redigeringsudstyr. Men det er ikke nok at kunne trykke på knapperne. Der kræves også viden om, hvordan et godt program skal skrues sammen, og her halter det ofte.

"Tystnad – tagning" – der nærmest kan oversættes som "Ro i studiet – optagelse" – er en "køgebog" på grundplan i, hvordan man gør, når man skal lave et program. I en kort og forståelig form indeholder den en gennemgang af de nødvendige overvejelser fra ide til premiere. Bl.a. indeholder den et fint lille afsnit med en gennemgang af den dramatik-model, der efterhånden er blevet klassisk for opbygningen af video- og tv-programmer. Et andet af-

snit indeholder tips til produktion af en salmevideo, og det hænger sammen med, at den svenske kirke faktisk har haft en større konkurrence om den bedste salmevideo kørende blandt ungdomsgrupper, og bogen har været brugt i den forbindelse som instruktionsbog.

Bogen kan ikke løbe fra, at den er svensk. Men den er letlæst også for en hjemmedansker. De sproglige forskelle kan dog give anledning til misforståelser. En af de oplagte findes i en lidt for lang og lidt for ambitiøs opremsning af arbejdsfunktioner ved videooptagelser. Her støder man f.eks. på en regissør. Ham kalder vi producer/instruktør, mens vores regissør er inspelningsledar på svensk.

Herhjemme har bogen for nylig været brugt på et elementærkursus i videoproduktion på Danmarks Kirkelige Mediecenter i Viborg. Erfaringen herfra er, at den er anbefalelsesværdig i en undervisningssituation som grundbog, men også som appetitvækker for den, der vil videre.

Benny Aros

BØRNESANGBOG
180 salmer og sange
III. af Thomas Kjær Nielsen
Unitas 1989 - Pris kr. 78.-

Det er en stor opgave, KFUM og KFUK har påtaget sig. Det er både dristigt og svært at udgive en børne salme- og sangbog, der skal kunne bruges til *alt*.

Det er helt forståeligt, at man nu synes, at tiden er moden til at lægge alle de små tillæg og sang- og salmebøger væk, og nøjes med én bog. Det har da været, og er, forvirrende for både børn og voksne altid at skulle rende rundt med en hel samling bøger, især da efter spejderuniformsreformen, som har betydet, at alle de gode lommer til ting og sager er væk.

Man har nu i næsten tyve år været på forkant med situationen, og sendt indtil flere gode, små samlinger med nye ting på markedet, og nu mener man så, at det må være tiden til at samle det op, som har kunnet stå sig. – Det har vel været meningen med småsamlingerne og tillæggene.

Børnesangbogen, som altså også er en salmebog, selv om det ikke fremgår af titlen, skal altså kunne bruges til gudstjenester i vid forstand: Børnegudstjenester, aftensamlinger, lejr-gudstjenester. Det må være derfor, man har anvendt Den danske Salmebogs inddeling af salmerne efter trosbekendelsens led, og anbragt trosbekendelsen og Fadervor forrest i bogen. – Det havde været rart, om der også havde været en velsignelse her enten den apostolske eller den aronitiske. Dette afsnit tager da også 121 af de 180 numre i bogen.

Den sidste tredjedel af bogen omfatter de almindelige børne- og lejr-sange. Her er der sanglege og bevægelsesange, nyt og gammelt mellem hinanden.

Også aldersmæssigt har man søgt at dække sig bredt ind. Vi finder udprægede småbørnsange: "Rapanden Rasmus" og "småbørnssalmer", "Jeg har fået hænder at klappe i", så man satser altså også på søndagskolerne og børneklubber for førskolebørn.

Det er altså virkelig, som der også står i forordet, en alsidig sangbog, som det sagkyndige udvalg har lagt på bordet. Det er så spørgsmålet om tiden er inde til at udgive "sangbogen", den der skal dække "det hele", eller vi endnu nogle år skulle klare os med tillæg og

BØRNE SANG BOG

fotokopier, så irriterende og upædagogisk, det end måtte være.

Der er i hvert fald en del af stoffet, som næppe kan siges at være særligt slidstærkt, og som man næppe kan forestille sig er særlig godt gennemprøvet. Det gælder til eksempel Margareta Melins "Jesus er opstået, hurra, hurra". Her i sangbogen er den anbragt imellem "Krist stod op af døde" og "Opstanden er den Herre Krist", hvilket gør den om muligt endnu mere tynd og klichepræget. Netop med denne Melin-salme anbragt foran "Krist stod op af døde" bliver det helt anskueligt, hvor stærk en salme er, når den holder sig til den bibelske tekst. Grundtvig er mere evangelisk, mere børnevenlig og mere forståelig end Melin.

Det samme gælder for en salme om Jairi datter af Ester Bock. Selv om der mærkes en inspiration fra Grundtvig (v. 4: Dødens kolde sorte engel / river blomsten af sin stængel), så når den i sporg og forståelighed slet ikke op på niveau med "Blomst kan visne ...". Hvorfor så dette valg? spørger man. – Sikkert fordi Ester Bock salmen har en sød og nem guitarvenlig melodi, mens Grundtvigs sang har en, ganske vist smuk, men ikke helt nem Hartmann-melodi.

Man forestiller sig, at det er melodien, der har afgjort valget, om det så er klogt, må andre bedømme. Men det har aldrig været god pædagogik at tale et specielt børnesprog til børn, det er

at tale ned til dem og spørgsmålet er om, det ikke også gælder det musikalske sprog.

Det kan i øvrigt undre, når man tænker på, hvad der har været i heftigt brug, at man leder forgæves efter "Guds kærlighed er strand og grønne enge", dens kvalitet er ellers ufortalt.

Udvalgets kommissorium har indbefattet bibelhistoriske sange. Det har man så klaret af, i et afsnit med fire sange af Grundtvig. Og her har udvalget åbenbart arbejdet med alle nerver uden på tøjet. Ingen steder i sangbogen, bortset fra sanglegene, er der sådan en vrimmel af fodnoter. Selv et udtryk som "i løn" forklares her, mens det får lov at passere uden fodnote i "Et barn er født i Betlehem" andet sted i bogen. Ingemann får ikke en eneste fodnote, selv om et ord som "Pilgrimsgang" da også er lidt gammelagtigt.

Der er i bogens sidste del en hel sang, der går på ord som "Aramsasa" og "Gulli", hvilket for børn må være mere sært end et godt dansk ord som "fæ", der får en fodnote, selv om ordet dog stadig er i levende brug.

Diskussionen om børn og sprog trænger åbenbart stadig til at blive ført, og udvalget skulle nok have gjort sig visse retningslinier klare.

Man undrer sig over, at man kritikløst har taget "Apostlene sad i Jerusalem" med i den form salmen har i Den danske Salmebog, når den nu i Grundtvigs sangværk har en helt vidunderlig dramatisk udformning. I øvrigt har jeg altid anset den salme for at være "bibelhistorisk". Den kunne som så mange andre i bogen høre hjemme i det afsnit.

Hvad det musikalske angår, bemærkes det, at nodeskriften er dårlig og gnidret. De håndskrevne noder har en forkert hældning, og bjælkerne er for tynde, teksten under noderne kommer så også i vanskeligheder. Becifringen med basnoder er en rigtig god idé og stort set vel gennemført. For de ældre og kendte melodiers vedkommende kunne man nok ønske, at netop basnoderne havde været mere gennemført, det ville ikke være blevet sværere at spille af den grund. Det er en god idé med et transponeringsskema.

Bogens vignetter er absolut sobre.

Nogle af de lange salmer har man gi-

vet asterixmarkering til forkortelse. Det virker lidt tilfældigt, hvilke, man har anset for for lange, og forkortelser er jo altid diskutabel.

I næste oplag bør der være et register med skriftsteds henvisninger, og så bør man have fundet ud af, om sange skal have overskrifter eller ej. Det er forstyrrende, når nogle har og andre ikke har, men jeg tror, det kan klares med et register med skriftsteder. Og ret så lige 7. takt i "Vær velkommen" fra A-dur til Fis.

Der er absolut med denne bog givet et godt udgangspunkt for at arbejde videre med sagen.

Annelise Søndergaard

Paven
Redigeret af Ane Hjerrild og Michael Schelde.

108 sider. Materialecentralen.

Med pavens besøg i forsommeren blev forholdet mellem evangelisk lutherske kristendomsforståelse og den katolske igen trukket op. Materialecentralen har sat sig for med denne bog at samle en række artikler, der berører de teologiske og kirkelige modsætninger mellem det lutherske og det katolske. Vi får først en artikel om selve paven, Johannes Paul II, hans opvækst og liv som polsk præst, hans kirkelige karriere frem til pavestolen. Dernæst et udvalg af hans rundskrivelse. Endvidere giver den norske biskop Per Lønning en vurdering af pavens betydning i dag og endelig giver Lars Holm sin opfattelse af samtalen muligheder mellem de to kirkesamfund, samt fra katolsk hold en redegørelse for lægfolkets ansvar og rolle i kirken. Alt i alt er bogen et godt grundlag for at arbejde videre med de problemer, som er de to kirker imellem.

Henning Nørhøj

Doris Ottesen: Om kærtegn. Det guddommelige i Göran Tunströms forfatterskab.

100 sider. Forlaget ANIS.

Den svenske forfatter Göran Tunström har i de senere år placeret sig som en af de betydeligste nordiske forfattere. I sit forfatterskab er han optaget af tilværelsens grundvilkår, sådan som de må se ud for den, der er præget af kristendommen på godt og ondt. Hidtil har Tunström fået tre bøger oversat til dansk:

Juleoratoriet, Tyven og Ørkenbrevet.

I sin bog *Om kærtegn* bliver vi af Doris Ottesen ført igennem hele forfatter-skabet, især de seks af Tunströms romaner, heraf de danske oversættelser. *Ørkenbrevet* handler om Jesu vej til modning, hvor han finder frem til det grundlæggende i menneskelivet, *medfølelsen*, som er selve det guddommelige i tilværelsen.

Juleoratoriet er en kompliceret fortælling over tre slægtled. Skæbner flettes ind i hinanden. Men det egentlige grundtema er iflg. Doris Ottesen sorgen og døden – og oplevelsen af det at miste. Hvad kan få os til at gå styrket ud af et tab, og hvorfor forvinder andre det aldrig? Bachs juleoratorium er

centrum i fortællingen, som den musik der kan formidle de religiøse følelser og give oplevelse af Guds nærvær. I den sidste bog *Tyven* er det iflg. Doris Ottesen selve den menneskelige eksistens, det drejer sig om. Bogens hovedperson, Johan sætter sig for at stjæle en sølvbibel for både at kunne hjælpe sig selv ud af en social nød, men også kusinen Hedvig, der er ved at gå til bunds i tilværelsen. Men det bliver det videnskabelige arbejde med sølvbibelen, der i virkeligheden "stjæler" Johan. Tunströms forfatterskab er ikke let, men Doris Ottesen giver os en fin og klar hjælp til læsningen.

Henning Nørhøj

Vedr. KFUM og KFUK's lederuddannelsesstilbud efteråret 1989

KFUM og KFUK i Danmark tilbyder i efteråret følgende lederkurser:

Børnelederdage:

Lørdag den 14. okt. 1989 på Lunderskov Efterskole.

Lørdag den 28. okt. 1989 i Nykøbing Falster.

Lørdag den 28. okt. 1989 i Roskilde.

Børne- og teenlederdag:

Lørdag den 7. okt. 1989 på Nørre Nisum Efterskole.

Børne- teenleder- og familieinspirationsdag:

Lørdag den 7. okt. på Blidstrup Ungdomsskole.

Børne- teenleder- voksen- og familieinspirationsdag:

Lørdag den 28. okt. 1989 på Skrødstrup Efterskole.

Familieinspirationsdag:

Lørdag den 28. okt. 1989 i Roskilde.

Teenlederkursus:

Den 13.-15. okt. 1989 på Lunderskov Efterskole.

Udførligt program kan rekvireres hos nærmeste sekretær eller hos KFUM og KFUK i Danmark, Valby Laggade 19, 2500 Valby.
Tlf. 01 16 60 33.

Kirkens Undervisning

tidsskrift for medarbejdere

Udgives af EPS,
Evangelisk Pædagogisk Samvirke, som er
en sammenslutning af en række folkekir-
kelige organisationer, der er involveret i
kirkens forkyndelse og undervisning.

Medlemmer af EPS:

Dansk Bibelskole. Dansk Missionsråd.
De Samvirkende Menighedsplejer. Det
danske Bibelselskab. Diakonhøjskolen.
Diakonissehuset Sankt Lukas Stiftelsen.
Diakonissestiftelsen. FDF/FPF. KFUM-
spejderne i Danmark. KFUM/KFUK i
Danmark. KFUMs Idrætsforbund i Dan-
mark. KFUM-spejderne i Danmark. Kir-
kefondet. Kirketjenesten i Danmark.
Kristelig forældre- og lærerforening. Me-
nighedernes Daginstitutioner. Sammen-
slutningen af Indre Missions skoler.
Unge Hjem Bevægelsen i Danmark.

Redaktion

Henning Nørhøj (ansvh.), Lis Bisgaard,
A. M. Boile Nielsen, Eberhard Harbs-
meier, Finn Dyrhagen og Per Melhof

Abonnement

Årsabonnement (4 numre) kr. 100,-
Løssalg kr. 30,-
Giro 8 05 53 51

Adresseændringer

bedes meddelt Avispostkontoret.

Husk ved alle henvendelser at opgive
abonnementnummeret, som står opført
sammen med adressen på bladets bagsi-
de.

**Materialecentralen/
Religionspædagogisk
Center**

Materialecentralen er en selvejende insti-
tution, der arbejder med støtte fra Evan-
gelisk Pædagogisk Samvirke, Religions-
lærerforeningen og Dansk Bibelskole.
Materialecentralens formål er at være til
rådighed for såvel hjem, kirke og skole,
hvad angår dåbsoplæring og kristendoms-
undervisning.

- Udstillinger, kataloger og pædagogisk
vejledning.
- Udlejning af film, dias og bogkuffer-
ter.
- Salg af bøger og AV-materialer.

Materialecentralen,
Religionspædagogisk Center
Frederiksberg Allé 10 A
1820 Frederiksberg C
Telefon 31 24 92 50 (kl. 10-16)

Tryk:

S. M. Olsens Bogtrykkeri, Holbæk.

ISSN 0900-1433

Reserveret til postvæsenet

JESU LIVSHISTORIE

12 vægfriser, der gengiver

Jesu livshistorie

Tegnet af Marlene Reidel

Sellier Verlag. Købes på MC.

Hver frise har formatet 96×28 cm.

I alt 48 enkeltscener i fire farver.

BIBEL-LEPORELLOS

Lige velegnet til undervisning som til
udsmykning.

Komplet i mappe til kr. 190,-

(Disse 12 vægfriser kan skaffes i en
udgave, bestående af tre posters, for-
mat 98×114 cm).

STORDIAS-SERIER fra BORN Verlag

Kan købes på MC.

Mange titler i mapper med 6-15 stordias, der illustrerer nytestamentlige beret-
ninger, der ikke før har været tilgængelige på stordias.

Pris pr. serie ca. kr. 105,-

- Sædemanden
- Fristelsen i ørkenen
- De betroede pund
- Den rige bonde - alle af kunstneren Giebler (se ill. herunder)
- De 10 brudejomfruer - tegnet af Giesela Harupa
- Jesus og stormen
- Den fortabte søn - tegnet af Kees de Kort (tidligere udgivet i serien
Hvad Bibelen fortæller os)

Serierne er velegnede til børn og unge. Kopi af katalog kan rekvireres på
Materialecentralen.

